

ELŐTERJESZTÉS

Üllés Nagyközségi Önkormányzat Képviselőtestületének

Előterjesztő: Nagy Attila Gyula polgármester

Tárgy: Csigabiga Óvoda és Bölcsőde szakmai dokumentumaival való egyetértés

Iktatószám: Ü/1- *66* /2026.

Melléklet 7 db

Felelős: Husztáné Rózsa Krisztina
Csigabiga Óvoda és Bölcsőde főigazgatója

Véleményezésre megküldve: -

Az előterjesztést nyílt ülésen kell tárgyalni!

A döntéshez egyszerű szótöbbség szükséges!

Törvényességi véleményezésre bemutatva: 2026. szeptember 11.

ÜLLÉS NAGYKÖZSÉG POLGÁRMESTERE

☐ 6794 Üllés, Dorozsmai út 40.

☎ 62/282-122

✉: polgarmester@ulles.hu

Ügyiratszám: Ü/1- *66* /2026.

Tárgy: Csigabiga Óvoda és Bölcsőde szakmai dokumentumaival való egyetértés

Melléklet: 7 db

Üllés Nagyközségi Önkormányzat Képviselőtestület

Üllés

Tisztelt Képviselőtestület!

Husztáné Rózsa Krisztina a Csigabiga Óvoda és Bölcsőde intézmény főigazgatója 2026. szeptember 4-én 70/2026. iktatószámú levelében megküldte a Csigabiga Óvoda és Bölcsőde óvodai és bölcsődei intézményegység alábbi aktualizált szakmai dokumentumait:

Csigabiga Óvoda és Bölcsőde óvodai intézményegység:

2026/2027. évre vonatkozó munkaterve,

Pedagógiai Program,

Szervezeti és Működési Szabályzat és annak Házi rend melléklete

Csigabiga Óvoda és Bölcsőde bölcsődei intézményegység:

2026/2027. évre vonatkozó munkaterve (egyéb dokumentációk nem kerültek módosításra)

Levelében kérte, hogy a Képviselőtestület hagyja jóvá a fenti dokumentumokat.

Óvodai dokumentumok:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 25.§ (1) bekezdése szerint:

„A köznevelési intézmény működésére, belső és külső kapcsolataira vonatkozó rendelkezéseket a szervezeti és működési szabályzat (a továbbiakban: SZMSZ) határozza meg. Az SZMSZ-t nevelési-oktatási intézményben a nevelőtestület, más köznevelési intézményben a szakalkalmazotti értekezlet az óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék, továbbá az iskolai vagy a kollégiumi diákönkormányzat véleményének kikérésével fogadja el. Az SZMSZ azon rendelkezéseinek hatálybalépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges. Az SZMSZ-t az igazgató az intézmény honlapján közzéteszi....”

A törvény 25.§ (4) bekezdése szerint:

„A házi rendet nevelési-oktatási intézményben a nevelőtestület – más köznevelési intézményben a szakalkalmazotti értekezlet, az óvodaszék, az iskolaszék, a kollégiumi szék –, az iskolai vagy a kollégiumi diákönkormányzat véleményének kikérésével fogadja el. A házi rend azon rendelkezéseinek hatálybalépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.”

A törvény 26.§ (1) bekezdése szerint:

„ A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az igazgató hagyja jóvá. A fenntartó egyetértési jogot gyakorol a pedagógiai program azon elemei tekintetében, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul. Az igazgató a pedagógiai programot az intézmény honlapján közzéteszi.”

A törvény 27.§ (3) bekezdése szerint:

„ A tanév, ezen belül a tanítási év rendjét a köznevelésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg. Az igazgató éves munkatervet készít, amely tartalmazza a szabadon meghatározható tanítás nélküli munkanapokat. Az éves munkatervet a nevelőtestület fogadja el. A fenntartó egyetértési jogot gyakorol a munkaterv azon elemei tekintetében, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul. Az igazgató az éves munkatervet az intézmény honlapján közzéteszi.”

Bölcsődei dokumentumok:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 104. § (1) bekezdés d) pontja alapján:

104. § (1) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó állami és nem állami intézmény fenntartója *

.....

„d) jóváhagyja az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, szakmai programját,”

A bölcsőde szakmai programja tartalmi elemeit a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 4/A § határozza meg.

A fentiekre tekintettel kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen:

...../2026.(IX.15.) önkormányzati határozat

Tárgy: Csigabiga Óvoda és Bölcsőde óvodai intézményegység 2026/2027. évre vonatkozó munkatervével, Pedagógiai Programjával, Szervezeti és Működési Szabályzatával és Házirendjével való egyetértés

H A T Á R O Z A T-i javaslat – I.

Üllés Nagyközségi Önkormányzat Képviselőtestülete áttekintette a Csigabiga Óvoda és Bölcsőde óvodai intézményegység 2026/2027. évre vonatkozó munkatervét, Pedagógiai Programját, Szervezeti és Működési Szabályzatát és Házirendjét áttekintette és azokkal a melléklet szerint egyetért.

Határidő: -

Felelős: Husztáné Rózsa Krisztina Csigabiga Óvoda és Bölcsőde főigazgatója

Erről jegyzőkönyvi kivonaton értesítést kap:

- 1) Nagy Attila Gyula polgármester
- 2) Dr. Borbás Zsuzsanna jegyző
- 3) Husztáné Rózsa Krisztina Csigabiga Óvoda és Bölcsőde főigazgatója
- 4) Irattár

...../2026.(IX.15.) önkormányzati határozat

Tárgy: Csigabiga Óvoda és Bölcsőde bölcsődei intézményegység Szakmai Programjának, Szervezeti és Működési Szabályzatának és Háziarendjének jóváhagyása

H A T Á R O Z A T-i javaslat – II.

Üllés Nagyközségi Önkormányzat Képviselőtestülete áttekintette a Csigabiga Óvoda és Bölcsőde bölcsődei intézményegység Szakmai Programját, Szervezeti és Működési Szabályzatát, valamint Háziarendjét áttekintette és azokat a melléklet szerint jóváhagyja.

Határidő: -

Felelős: Husztáné Rózsa Krisztina Csigabiga Óvoda és Bölcsőde főigazgatója

Erről jegyzőkönyvi kivonaton értesítést kap:

- 1) Nagy Attila Gyula polgármester
- 2) Dr. Borbás Zsuzsanna jegyző
- 3) Husztáné Rózsa Krisztina Csigabiga Óvoda és Bölcsőde főigazgatója
- 4.) Bokor Józsefné bölcsőde vezető
- 5) Irattár

Ü l l é s, 2026. szeptember 11.

Tisztelettel:

Nagy Attila Gyula
polgármester

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Oktatási azonosító: 202061

2026. szeptember 1.

Tartalom

I.	Bevezetés	4
I.1.	Helyzetkép	4
I.1.1.	Az intézmény bemutatása.....	4
I.1.2.	Tárgyi feltételek	5
I.1.3.	Személyi feltételek	8
I.2.	A pedagógiai program jogszabályi alapjai.....	9
I.3.	Intézményi tükör és jövőkép.....	10
I.3.1.	Gyermekekép	10
I.3.2.	Intézménykép	10
I.3.3.	Pedagóguskép	12
I.4.	Intézményi alapelvek, értékek, célok és feladatok	13
I.4.1.	Alapelvek, értékek.....	13
I.4.2.	Kiemelkedő elveink.....	14
I.4.3.	Nevelési célok és feladatok	16
I.4.4.	Differenciálás lehetőségei	17
II.	Az óvodai nevelés feladatai.....	18
II.1.	Egészséges életmód kialakítása	18
II.1.1.	Egészségvédelem	22
II.1.2.	Baleset-megelőzés	24
II.1.3.	Környezettudatosságra nevelés	24
II.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	25
II.3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	30
III.	Az óvodai élet megszervezésének elvei	35
III.1.	Hetirend	35
III.2.	Napirend	37
III.3.	Ünnepek.....	38
III.4.	Csoport- és tevékenységszervezés.....	39
IV.	Az óvoda kapcsolatai	40
IV.1.	Az óvoda és a család kapcsolata.....	40
IV.2.	Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata.....	41
IV.3.	Az óvoda és az iskola kapcsolata	42
IV.4.	Az óvoda és a civil szervezetek kapcsolata	44

IV.5. Az óvoda egyéb kapcsolatai	44
IV.5.1. Egészségügyi szervek: gyermekorvos, fogorvos, védőnők.....	44
IV.5.2. A fenntartó.....	45
IV.5.3. Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központ Üllési Tagintézmény	45
V. Az óvodai élet tevékenységformái	45
V.1. Játék.....	45
V.2. Munka jellegű tevékenységek	49
V.3. A tevékenységben megvalósuló tanulás	52
V.4. Verselés, mesélés	56
V.5. Ének, zene, népi játék, tánc	61
V.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	66
V.7. Mindennapos mozgás	71
V.8. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel	78
VI. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	88
VII. Tervezőmunka az oviKréta rendszerében.....	94
VII.1. A csoportnapló	95
VII.2. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja az oviKréta rendszerében.....	97
VII.3. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló kiemelt intézkedések	99
VII.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	100
VII.5. A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek.....	102
VIII. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.....	103
IX. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése	105
X. A kiemelten tehetséges gyermekek gondozása	105
XI. Egészségügyi okból kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása	108
XII. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek	111
XIII. Legitimációs záradék.....	113

I. Bevezetés

I.1. Helyzetkép

I.1.1. Az intézmény bemutatása

Intézmény neve: Csigabiga Óvoda és Bölcsőde

OM azonosító: 202061

Óvoda címe: 6794 Üllés, Dorozsmai út 10.

A Fenntartó neve: Üllés Nagyközségi Önkormányzat
6794 Üllés Dorozsmai út 40.

Az óvodai csoportok száma: 5

Az óvodai férőhelyek száma: 125 fő + 20% fenntartói engedéllyel

Telefon: +3630/506-34-66

E-mail cím: csigabiga@ulles.hu

Honlap cím: www.ulles.hu/intezmenyek

Az óvoda főigazgatója: Husztáné Rózsa Krisztina

Üllés nagyközség a Dél-Alföldi régióban, Csongrád-Csanád megye déli részén, Szeged városától 26 km-re helyezkedik el. Tanyás község, jellegzetessége, hogy településterülete belterületre és szórvány jellegű, nagy kiterjedésű külterületre oszlik. A település – földrajzi és éghajlati adottságait kihasználva – jelentős szerepet tölt be a Homokháti Kistérségek jellemző zöltség és gyümölcsstermesztésben. Népessége megközelítőleg 3000 feletti fő, a lakosság számát folyamatosan alakítja a betelepülés. Egyre több fiatal kisgyermekes család választja otthonául településünket. Valószínűsíthetően választásukat befolyásolja a 2 csoportos bölcsőde és az 5 csoportos óvoda, valamint az általános iskola színvonalas működése a településen. Lakóhelyünkön a mi óvodánk az egyetlen óvoda, így a szülők szabad óvodaválasztása nem realizálódhat.

Szeretnénk olyan óvodát biztosítani, ahol valamennyi szülő igénye kielégítést nyer, ahová nem kényszerűségből, hanem meggyőződésből hozzák a gyermekeket. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában foglaltakon túl az óvodai élet színesítésére változatos programokat, tevékenységeket biztosítunk óvodásainknak, hogy mindannyian megtalálják az

érdeklődésüknek, készségeiknek megfelelőt, hogy örömmel, várakozással érkezzenek intézményünkbe.

I.1.2. Tárgyi feltételek

Az óvodánk épületei folyamatosan bővültek, és felújításokon estek át, amelyeknek eredménye a mai korigényeit kielégítő korszerű és esztétikus intézmény. Megújuló energiaforrást felhasználva biztosítjuk az intézmény működését. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.

Csoportszobáink barátságosak, esztétikusak, jól felszereltek. Tárgyi feltételeink biztosítottak. Az 5 csoportszoba mellett 4 mosdó, 4 öltöző, tornaszoba, fejlesztő szoba, igazgatói iroda is van. A fejlesztő szoba az egyéni fejlesztéseknek, illetve a szülőkkel való kapcsolattartásnak is helyet ad. Gyönyörű, füves és fás udvarunk van. A szülők és dolgozók közös munkájának eredményeként jött létre.

- Az óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges megfelelő tárgyi feltételekkel.
- Az óvoda épülete, helyiségei, az udvar berendezései a gyermekek igényeit szolgálja.
- biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését
- a gyermekek által használt eszközök biztonságosak
- az intézmény alkalmazottainak is megfelelő munka környezetet teremt és lehetőséget ad a szülők fogadására
- az óvoda dolgozóinak megfelelő helyiségeket biztosít: öltözőhelyiséget, zuhanyzót, mosdót, irodát.

A csoportszobák bútorzata folyamatosan cserélve lett, párnák kiegészítők harmóniában vannak egymással, sok a természetes anyag, a kosarakban termények találhatóak.

Minden csoportszobában van babakonyha, fodrászat, ami a szerepjátékoknak ad lehetőséget. A csoportszobákban esztétikus, fából készült szekrények adnak helyet a játékoknak és az eszközöknek.

A gyermekmosdókban a falburkoló színei harmonizálnak, a gyermekek szépérzékét fejlesztve. A gyermeköltözőkben kényelmesen lehet öltözködni, megfelelően tároljuk a ruhákat, az

öltözők faliújságján a gyermekmunkák tekinthetők meg, melyek tükrözik a gyermekcsoport tevékenységeit.

Van tornaszobánk, amely egy csoportszobából lett kialakítva, helyet ad a mozgástevékenységnek az épületen belül. A tornaszobában kapott helyet a mozgáskotta eszközkészlet, a különböző egyensúlyfejlesztők, és az ügyességet fejlesztő eszközök sokasága. A beépített szekrény tükrös ajtaja a mozgások esztétikus elsajátítását, és a testséma ismeretét segíti elő.

Az intézményben található sószoza, melynek a rendszeres, kúraszerű használata jelentős javulást képes eredményezni. A légzőszervi problémákkal küzdőknek ajánlott a folyamatos igénybevétele. Látványos fejlődést eredményez az allergiától vagy asztmától szenvedő betegeknél is.

Az udvarunk tágas megfelelő teret ad a szabad levegőn való mozgásnak. Az udvar felszereltsége megfelel a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Vannak mászókáink, csúszdáink, homokozóink, amelyeknek pereme alkalmas egyensúlyfejlesztésre. Az udvaron több kis faház is áll, amelyben a gyermekek szerepjátékot is tudnak játszani, illetve alkalmat adnak az elvonulásra. Ezen kívül rendelkezünk műfüves focipályával, ami a mozgástevékenységeknek is teret ad jó idő esetén. Az udvarunkon megtalálható egy KRESZ- pálya, ami a gyerekek részére a közlekedési szabályok elsajátításában van segítségünkre. A pályához járművek tartoznak: BoboCar, futóbiciklik, 3 kerekű kis biciklik, motorok, rollerek. Ennek közelében helyezkedik el a sportszerraktár, amelyben megtalálható görkorcsolyák, labdák, karikák, ugrókötelek, akadályok, bóják. Az óvoda rendelkezik egy felfújható légvárral is a gyermekek nagy örömeire. Külön épületben helyezkedik el a fejlesztőszoba és óvodánk könyvtára is. Rendelkezünk ovimúzeummal is, ahol megtalálhatóak az intézmény régi berendezései, használati tárgyai, játéakai, valamint fényképek is.

Az udvaron található raktár és tornaszer raktár jól szolgálja a kisebb eszközök – homokozó játékok, biciklik, motorok, szerepjátékhoz és munkajellegű tevékenységek végzéséhez szükséges eszközök - tárolását.

A hagyományörző tevékenységünkben segít az udvaron található kemence, amely bemutatja a gyermekeknek, hogy ez előtt, hogyan készültek a kenyerek. Ezen kívül ivókút és kinti mosdóhelység is rendelkezésünkre áll.

Nevelőmunkát segítő eszközök: bábok, könyvek, CD lejátszó, projektor, laptop, lamináló gép, diavetítő, vetítövászón, hangfal, fényképezőgépek.

Az intézmény helyiségi és azok funkciója	Száma	Felszereltsége
Csoportszobák száma	5	Előírásnak megfelelő berendezéssel
Fejlesztő szoba óvodapedagógusi szoba (többfunkciós helyiség)	1 1	Megfelelő fejlesztési eszközökkel és célszerű berendezéssel, könyvtárral, lappal
Mosdó- WC helyiségek	4	Gyermekek számára megfelelő felszereltséggel, piszoárokkal, mosdó, fogmosó felszereltséggel, törülközőkkel, tükörrel. Két helyiségben tusoló is rendelkezésre áll
Közös öltöző helyiség	4	Öltözőbútor áll rendelkezésre; ruhák, cipők tárolására, átöltöztetéshez alkalmas ülő résszel
Felnőtt mosdó	2	Kézmosási lehetőséggel, tükörrel
Igazgatói iroda	1	Laptopokkal és nyomtatóval, mobiltelefonnal
Játék és egyéb tároló helyiségek	2	Önálló épületben
Tálaló melegítő konyha és hozzá tartozó helyiségek	1	A HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezéssel.
Udvar	1	Számos mozgásfejlesztő játékkal

I.1.3. Személyi feltételek

Intézményünkben a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplői az óvodapedagógusok, akiknek a személyisége, a viselkedése, kommunikációja meghatározó, példaértékű a gyermekek számára. Jelenlétük a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek, elfogadó, segítő, támogató attitűdjük modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember közreműködését vesszük igénybe. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Humán erőforrás	
Óvodapedagógusok száma:	11 fő
Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő dajka	6 fő
Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő pedagógiai asszisztens	1 fő
Egyéb segítő munkatársak	1 fő

A nevelőtestület képzettsége	
Óvónőképző főiskolát végzettek száma	11 fő
Szakirányú továbbképzés, szakvizsga	Közüktatás vezető: 1 fő Fejlesztő, differenciáló pedagógus: 1 fő Nyelv és beszédfejlesztő pedagógus: 1 fő Szakvizsgázott pedagógus gyermektánc az óvodában szakterületen: 1 fő Óvodapedagógusi gyógytestnevelő: 1 fő Integratív mentálhigiénés szakember: 1 fő Egészségfejlesztő mentálhigiénés szakember: 1 fő

I.2. A pedagógiai program jogszabályi alapjai

Óvodánk pedagógiai programja a hatályos jogszabályok, az Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint intézményünk sajátos arculatának, adottságainak és pedagógiai értékeinek figyelembevételével készült.

Pedagógiai programunk elkészítésének és megvalósításának alapvető jogszabályi kereteit különösen az alábbi jogszabályok határozzák meg:

- Magyarország Alaptörvénye;
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről;
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, a hatályos módosításokkal együtt;
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről;
- az óvodai nevelést, a gyermekek jogait, a sajátos nevelési igényű és különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátását, valamint az egészségfejlesztést és gyermekvédelmet érintő egyéb hatályos jogszabályok.

Az óvoda pedagógiai programja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott célokkal, alapelvekkel és feladatokkal összhangban határozza meg intézményünk nevelési céljait, alapelveit, feladatait, tevékenységrendszerét, valamint a gyermekek fejlődését támogató pedagógiai gyakorlatot. Az Alapprogram jelenleg hatályos szövegét a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet módosította.

Pedagógiai programunk kialakítása során meghatározó szempont a gyermekek mindenkifelett álló érdekének érvényesítése, a gyermekközpontú, befogadó, szeretetteljes és biztonságos óvodai környezet megteremtése, valamint az egyéni fejlődési ütem, az életkori sajátosságok és az eltérő szükségletek figyelembevétele.

Intézményünk pedagógiai gyakorlatában kiemelt szerepet kap a vegyes életkorú csoportszervezés, az egyéni bánásmód és differenciálás, a játék elsődlegessége, a mozgás, az egészséges életmód alakítása, a környezettudatos magatartás és a természetközeli nevelés. Ezeket az alapelveket az Óvodai nevelés országos alapprogramjának megfelelően, intézményünk sajátos nevelési gyakorlatával összhangban valósítjuk meg.

I.3. Intézményi tükör és jövőkép

I.3.1. Gyermekkép

- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
- A gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Gyermkeink személyiségében egyéniségük és fejlettségük által meghatározott szinten, a következő vonások váljanak felismerhetővé: testi-, lelki egészség, edzettség; pozitív énkép, magabiztosság érzelmgazdagság, együttérzés; önálló gondolkodás, kitartó tevékenykedés; nyitottság, kapcsolatteremtő képesség; érdeklődés, kíváncsiság.
- A gyermekek legyenek képesség a másság megértésére, elfogadására, és arra, hogy a különbözőségeket természetes módon éljék meg.
- Valljuk, hogy a különbségek természetesek, melyeket tudomásul kell vennünk, akár érésük sajátos törvényszerűségeit, élményeiket, érzelmeiket, magatartásukat, értelmi képességeiket tekintve is, ezért a velük való bánásmód sem lehet azonos.
- A gyermekeinket életkori sajátosságaik, egyéni képességeik figyelembevételével differenciált módon, játékosan, főként tapasztalati úton szerzett megfigyeléseikre építve neveljük.

I.3.2. Intézménykép

Az óvodáskorú **gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője**, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye,

a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. **Óvodánk nyitott**, biztosítjuk, hogy a szülők betekinthesse a gyermekük mindennapi életébe. Szem előtt tartjuk a gyermekek eltérő fejlettségi szintjét, annak ütemét, és különös figyelmet fordítunk a differenciált fejlesztésre az oktató-nevelő munkánkban. **Nevelőtestületünk nyitott az új módszerek fogadására.** Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Szeretnénk, ha óvodánk olyan óvoda lenne:

- Ahol minden gyermek életkori és egyéni sajátosságainak, képességeinek megfelelően, **sokoldalúan, harmonikusan fejlődik.**
- Ahol a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira építve **biztosítanak változatos tevékenységeket**, melyen keresztül tapasztalatokat szerezhetnek természeti és társadalmi környezetükről és megalapozzák környezettudatos magatartásukat.
- Ahol meglévő korábbi tapasztalataikat egyéni képességeikhez igazítva **differenciált formában** rendszerezik, bővítik.
- Ahol **fejlődésüket nem sűrgetik**
- Ahová a szülők pozitív meggyőződésből hozzák gyermekeiket, a gyermekek **szívesen örömmel járnak**, és jól érzik magukat.
- Ahol valamennyi munkatárs folyamatosan **együttműködik és összehangolja tevékenységét a befogadó nevelés** érdekében.
- Ahol a multikulturális, interkulturális nevelés a **befogadó pedagógiában** természetes szemlélet.
- Ahol a **gyermekek örömmel mozognak**, a mozgás egészséges életöröm számukra, ahol testi, lelki, mentális egészségfejlesztésük megvalósul.

I.3.3. Pedagóguskép

Az óvodapedagógus feladata a családi nevelés kiegészítése, az óvodáskorú gyermekek testi-lelki-szellemi gondozása, nevelése, fejlesztése.

Intézményünkben az óvodapedagógus:

- A gyermekekkel szeretetteljes, barátságos, kedves.
- Szülőkkel szemben együttérző, odafigyelő, együttműködő.
- Tiszteletben tartja és tolerálja a különbözőséget, alkalmazza az egyenlő bánásmód elvét. Életszemléletében pozitív beállítottságú, mindenben a jót, a pozitívat keresi.
- Következetes, jó konfliktuskezelő, problémamegoldó.
- Nyitott, igényes, állandó fejlődésre kész.
- Empatikus.
- Lelkesedni képes.
- Sokat dicsér.
- Van humorérzéke.
- Hiteles személyiség.
- Bizalmat ad.
- Türelmes és igazságos.
- Figyelmes.
- Felkészült, naprakész.
- Alapos és gondos.
- A jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében együttműködő.

A pedagógiai munkát segítők (dajka, pedagógiai asszisztens) képe

A pedagógiai munkát segítők feladata az óvodáskorú gyermekek gondozásának segítése óvónői irányítással, a gyermekek közvetlen és közvetett környezetének tisztántartása, az étkeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátása. A pedagógiai asszisztensek közvetlenül is segítik a nevelő és fejlesztő munkát.

Intézményünkben a dajka és a pedagógiai asszisztens:

- Gyermekszerető, gondoskodó.
- Nyugodt, barátságos.
- Együttműködő, a feladatvégzésre elhivatott.
- Igényes, kötelességtudó.

- Önálló és tevékeny.
- Modellkövetésre alkalmas.
- Mászágot elfogadó, toleráns, befogadó.
- Empatikus.
- Kompetencia határait betartó. Alkalmazkodni képes, rugalmas.
- Jó a helyzetfelismerő képessége.
- Együttműködő a jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében.

I.4. Intézményi alapelvek, értékek, célok és feladatok

I.4.1. Alapelvek, értékek

Intézményünkben a nevelő-oktató munka a következő alapelvek mentén valósul meg:

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet keretében nevelünk.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodai nevelésünk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- A családokkal együttműködve nevelünk, titoktartási kötelezettségünket betartjuk.
- Az egymással szorosan összefüggő tevékenységek – a játék és a tanulási tevékenység – a gyermek számára szétválaszthatatlan folyamatok.
- Változatos, sokszínű pedagógiai hatásrendszert (módszereket, eszközöket, pedagógiai magatartást, szervezést, irányítási módot, technikákat stb.) alkalmazunk.
- Komplex nevelés keretében teremtjük meg annak a lehetőségét, hogy a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját gyermeki tevékenységeken keresztül váljanak gyermekeink a társadalom értékes tagjaivá. Hangsúlyt fektetünk a testi és lelki egészség, valamint a szociális kapcsolatok harmóniájának alakítására.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Fontos érték a számunkra:

- A szeretet, a gyermek személyiségének feltétel nélküli elfogadása.
- Az egészség megóvása, az egészséges életvitel szokásainak kialakítása.
- A környezettudatos, egészséges életmód kialakítása.
- Az együttélés elemi alapvető normáinak betartása.
- A nemzettudat erősítése.
- Szűkebb és tágabb környezetünk ismerete.
- Az ünnepek és hagyományok megszervezése, ápolása.
- Esztétikai, művészeti értékek.
- A másság elfogadása, a vallási hovatartozás tiszteletben tartása.
- Egymás tisztelete, megbecsülése.
- Az őszinteség.
- A kötelesség- és felelősségvállalás.
- A konfliktusok kulturált kezelése.

I.4.2. Kiemelkedő elveink

Óvoda-család együttműködésének elve:

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be; A nevelőmunkánk során őszinte, kölcsönös bizalomra épülő kapcsolat kialakítására törekszünk a családdal. Az együttműködés alapjának a jó partnerkapcsolatot tekintjük, azaz a családokhoz illesztett segítségnyújtás, különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében.

A gyermeki jogok tiszteletben tartásának elve:

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Alapvető követelménynek tekintjük a gyermek jogainak megtartását, emberi méltóságának biztosítását az óvodai nevelés egész eszközrendszerével. A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Esélyegyenlőség elve:

A gyermek nemzeti, etnikai, vallási hovatartozását és egyéni fejlettségi szintjét tiszteletben tartjuk. Minden gyermek egyenlő eséllyel részesül a színvonalas nevelésben, lehetőséget adva az önazonosság megőrzésére. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A differenciált fejlesztés ("Minden gyermek más") elve:

A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. A gyermeki személyiség fejlesztéséhez figyelembe vesszük az egyéni eltéréseket, fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön. Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek adják azt a szervezeti keretet, amelyben e fejlesztés leginkább megvalósítható.

A pedagógiai etika elve:

A nevelőmunkánk során szoros, kölcsönös bizalomra épülő kapcsolatba kerülünk a családdal. Ennek eredményeként információink lehetnek a családi élet legbensőbb dolgairól, ezért biztosítjuk a szülőt a titoktartásról, tiszteletben tartjuk a családok belső szokásait, igényeit.

A mintaadás fontosságának elve:

A dolgozók modell értékű szerepe kiemelkedő jelentőségű a gyermek számára. Fontos, hogy az óvoda valamennyi dolgozója nyelvi kommunikációs kifejezőkészsége, kulturáltsága, nevelői magatartása, gyermekekkel való bánásmódja, attitűdje mintát nyújtson mind a gyermek, mind pedig a családi nevelés számára.

Óvoda-iskola átment elve:

A gyermekek egyéni sajátosságaira alapozott, megfelelő ütemű, folyamatos, integrált közegben történő, neveléssel támogatott, együttműködésen alapuló, közös nevelési-oktatási rendszer megvalósítása, a nevelő-oktató munka hatékonyságának növelésére.

Helyi adottságaink figyelembevételének elve:

Nagyon fontosnak találjuk, hogy a gyermekeknek lehetőséget adjunk a helyi adottságok és értékek megismerésére. (Üllési Fonó Néptáncegyüttes, Tanösvény, Üllési Horgásztó, Üllési Sport Egyesület, a település természeti értékei-erdei pihenők)

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

I.4.3. Nevelési célok és feladatok

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia - az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával -, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Kiemelt pedagógiai céljaink és feladataink:

- Szeretetteljes, gondoskodó, nyitott nevelési légkör kialakítása.
- Az érzelmi biztonság hangsúlya.
- A stabil szokás- és normarendszer kialakítása.
- Az inkluzív pedagógiai szemlélet erősödése, a különbözőségek tolerálása, a hátrányok csökkentése.
- A gyermekek önmagukhoz viszonyított fejlesztése.
- Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek tervezése és megvalósítása.
- A hatékony testi és lelki egészségmegőrzés megvalósulása.
- A környezettudatos magatartás alapértékeinek megalapozása.
- A hazaszeretet kialakítása, megerősítése.
- Általános feladat az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

Általános feladat az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

További kiemelt pedagógiai feladatai:

A gyermekek sajátos egyéni szükségleteinek megismerése: mozgásigény, egyéb biológiai, fiziológiai szükségletek. Érzelmi biztonság iránti szükséglet, szociális szükségletek. Dicséret, elismerés, kíváncsiság, esztétikum iránti szükséglet. Alkotás, felfedezés, önkifejezés, szeretet, szabadság és tudás iránti vágy.

- A gyermekek érzelmi vezéreltségéből kiindulva, megfelelően működő, rugalmas szokás- és szabályrendszer kialakítása.
- A másság elfogadása, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek szükségleteinek felismerése, kielégítése.
- A tanulás – tapasztalatszerzés differenciált és komplex lehetőségeinek felkínálása, a személyes bánásmód, az elismerés és megbecsülés módszereinek alkalmazása.
- Az egészség megóvására, megtartására irányuló szokások alakítása, szemléletformálás.
- A környezettudatos szemlélet kialakítása, megvalósítása.
- A szűkebb és tágabb környezetünk megismertetése, a haza szeretetének elősegítése.

I.4.4. Differenciálás lehetőségei

A nevelési tartalmak és az alkalmazott pedagógiai módszerek megválasztása során figyelembe kell venni az adott óvodai csoport életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, valamint a gyermekek egyéni szükségleteit, képességeit és fejlődési ütemét. Az egyes nevelési tartalmak irányadó jellegűek, amelyek rugalmasan, a gyermekek aktuális fejlettségéhez és egyéni sajátosságaihoz igazítva alkalmazandók.

A differenciálás alapja annak elfogadása, hogy a gyermekek fejlődése egyéni ütemben és eltérő módon valósul meg. A fejlődési jellemzők elsősorban tendenciákat jelölnek, ezért azok rugalmas értelmezése és az egyéni különbségek figyelembevétele szükséges. A gyermekek megismerése, fejlődésük folyamatos nyomon követése és az egyéni sajátosságokhoz való alkalmazkodás megfelelő támpontot biztosít a nevelési folyamat tervezéséhez és megvalósításához.

A differenciált nevelés során törekszünk arra, hogy minden gyermek számára biztosítsuk a saját fejlettségi szintjének, szükségleteinek és képességeinek megfelelő tapasztalatszerzési, tevékenységi és fejlődési lehetőségeket.

II. Az óvodai nevelés feladatai

II.1. Egészséges életmód kialakítása

Cél:

Az egészséges életmód kialakítása az óvodai nevelés egyik kiemelt területe, amely alapvetően meghatározza a gyermekek testi, lelki és szociális jóllétét. Az óvodáskorban megszerzett tapasztalatok, szokások és minták hosszú távon is hatással vannak a gyermekek egészségmagatartására, ezért fontos feladatunk az egészséges életvitel iránti igény megalapozása, valamint az ehhez szükséges szokások és attitűdök kialakítása.

Célunk, hogy a gyermekek életkoruknak és egyéni szükségleteiknek megfelelően ismerjék meg és sajátítsák el az egészséges életmód alapvető szokásait. Ennek része a rendszeres és megfelelő táplálkozás, a személyi higiéné, a mozgás, a megfelelő pihenés és alvás, a testi épség megóvása, valamint a környezet tisztaságának és rendezettségének igénye. Fontosnak tartjuk, hogy mindez ne csupán szabályok elsajátítását jelentse, hanem a gyermekek számára természetes, örömteli és mindennapi életük részévé váljon.

Pedagógiai munkánk során törekszünk arra, hogy a gyermekek számára biztonságos, egészséges és nyugodt környezetet biztosítsunk. A mindennapos gondozási tevékenységek során lehetőséget teremtünk az önállóság fokozatos kialakítására, az önkiszolgáló tevékenységek gyakorlására, valamint a helyes higiénés szokások megszilárdítására. A gyermekek életkori sajátosságaira építve segítjük őket abban, hogy felismerjék saját testi szükségleteiket, és egyre önállóbban gondoskodjanak önmagukról.

Kiemelt szerepet kap a rendszeres mozgás és a szabad levegőn való tartózkodás. A változatos mozgáslehetőségek, a játékos mozgásformák, a mindennapos mozgás és a szabadtéri tevékenységek hozzájárulnak a gyermekek testi képességeinek fejlődéséhez, egészségük megőrzéséhez és a mozgás iránti pozitív attitűd kialakulásához. Emellett fontosnak tartjuk a megfelelő pihenés, a nyugodt, kiegyensúlyozott napirend és a gyermekek egyéni terhelhetőségének figyelembevételét.

Az egészséges életmódra nevelésben meghatározó a felnőttek személyes példamutatása és a családdal való együttműködés. Arra törekszünk, hogy az óvoda és a család az egészségmegőrzés és az egészséges szokások kialakítása terén egymást erősítve támogassa a

gyermek fejlődését. A gyermekek életkorának megfelelő módon ösztönözzük a felelős, önálló döntések kialakulását, és megalapozzuk bennük az egészség értéként való elfogadását.

Célunk, hogy a gyermekekben kialakuljon az egészséges életvitel iránti igény, a testi-lelki jóllétük megőrzésére való törekvés, valamint az önmagukról és környezetükről való gondoskodás képessége.

Feladat:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Differenciálás:

I.szint (3-4 éves kor)

Gondozás, testápolás

- Ismerjék meg saját jelüket.
- A gyermekek ismerjék meg, és tudják hol a mosdó és a WC.
- Szokják meg, hogy szóljanak, ha a mosdóba kívánnak menni.
- A WC használat után a kicsik próbálkozzanak a WC papír használatával és tudják a WC-t lehúzni.
- A kisfiúk szokják meg, hogy felhajtják a WC ülőkéjét.

- Kézmosáskor próbálják meg a ruha ujját feltűrni, ha nem sikerül, kérik a felnőtt segítségét.
- Kezüket köhögéskor tegyék a szájuk elé, ha nincs kéznél zsebkendő, a könyökhajlatba tüsszentsenek.
- Étkezés és WC használat után mossanak szappannal kezet, a mosdókagylóba rázzák le a kezükről a vizet és törülközzenek szárazra.
- Saját jelükkel ellátott törülközőjüket, fogápoló szerüket, fésűjüket használják.
- A csoportszobában tudják, hogy hol van a papír zsebkendő helye, szükség szerint kis segítséggel vagy önállóan használják.
- A fésűt tegyék vissza a helyére.

Étkezés

- Önállóan vegyék el a tálaló asztalról a poharat és a tányért, majd vigyék az asztalukhoz a helyükre.
- A gyerekek étkezés közben forduljanak az asztal felé, a tányér fölé hajolva egyenek.
- Csendesen étkezzenek, ha kérnek még valamit, kézfeltartással jelezzék.
- A poharakat két kézzel fogják meg.
- A kanalat, a villát próbálják megfelelően használni.
- A szalvétát önállóan használják szükség szerint.
- Próbáljanak csukott szájjal rágni, a nem kívánt ételt hagyják a tányérjukon.
- Az étkezés befejezésével álljanak fel, emeljék vissza a széket a helyére, majd önállóan vigyék ki a tálalóra a poharukat, a szalvétájukat dobják a szemetesbe.

Öltözködés

- A gyerekek ismerjék a folyosón a jellel ellátott fogasuk helyét.
- Ismerjék meg saját ruhadarabjaikat.
- Próbálják meg önállóan levetni a nagyobb ruhadarabjaikat, a cipőjüket, ha szükséges kérjenek segítséget.
- Öltözködés során folyamatosan tegyék a ruhászsákjukba, polcukra levetett ruháikat.
- Pihenés előtt a ruháikat kis segítséggel vessék le, majd összehajtva tegyék a székük támlájára, cipőjüket a székük alá.
- A pizsama fel- és levétele az ágyban vagy széken ülve történjen, kis segítséggel.

Pihenés

- Kis segítséggel, nyugodt légkörben készülődjenek a lefekvéshez.
- A mese vagy zene meghallgatása után legyenek képesek lenyugodni, aludni nem kötelező, de ne zavarják társaik pihenését. A nyugodt pihenéshez „alvó társukat”, vagy „alvókájukat” az ágyba vihetik.

Mozgás

- Mozogjanak minél többet kötetlenül, kapcsolódjanak be a mozgásos tevékenységekbe.
- Erősödjenek, ügyesedjenek a játékos tevékenységek folyamán.
- Jussanak minél több sikerélményhez.
- Vigyázzanak társaik és saját testi épségére, tudják jól érezni magukat a szabadban.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő nevelő tevékenységek

Testápolás, gondozás

- Legyenek önállóak a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában, és azok használatában.
- WC használat után, és fogmosás előtt, mindig mossanak kezet.
- Ügyeljenek a WC használat után annak lehúzására.
- A folyékony szappant rendeltetésszerűen használják, vigyázzanak a mosdó rendjére.
- A zsebkendőt használják, helyesen fűjják az orrukat.
- Hajukat tartásuk rendben.
- Válgák szükségletükké a komfortérzet.

Étkezés

- Étkezés közben kulturáltan viselkedjenek, csukott szájjal étkezzenek, igényeljük az asztal esztétikus rendjét.
- A folyamatos tízórai alatt önkiszolgáló munkát végezzenek a gyerekek.
- Használják helyesen, rendeltetésüknek megfelelően az evőeszközöket (kanalat, villát, kést).
- A kancsóból önállóan öntsenek, vigyázzanak arra, hogy a poharat ne öntsék tele.
- Étkezés közben ügyeljenek az asztal és a környezet rendjére.

Öltözködés

- Megfelelő sorrendben önállóan öltözködjének, igényeljük ruházatuk tisztaságát.

- Mindig a saját polcuk vagy jelük alá ülve öltözködjének.
- A cipőkötést már végezzék önállóan.
- Érezzék, ha fáznak vagy melegük van, ennek megfelelően öltözzenek vagy vetkőzzenek.

Pihenés

- Csendesen, rendezetten készülődjenek a lefekvéshez.
- A mese meghallgatása után csendben, nyugodtan pihenjenek, társaikat ne zavarják, akkor sem ha nem tudnak elaludni.

Mozgás

- Örömmel kapcsolódjanak be az ismert és újabb mozgásos tevékenységekbe.
- Ügyességüket, gyorsaságukat szívesen mérjék össze.
- Sajátítsák el a csapatszellemet, segítsék egymást.
- Igényeljék, szeressék a szabadban való tartózkodást.
- Óvják társaik és saját testi épségüket.

II.1.1. Egészségvédelem

I. szint (3-4 éves kor) - II. szint (5-6-7 éves kor):

- A csoportszobák szellőztetése, a helyes világítás, biztonság megteremtése.
- Az udvar rendjének, tisztaságának megteremtése.
- A gyermekek testi épségének védelme, a balesetek megelőzése folyamatos szemrevételezéssel.
- A tárgyi eszközök, udvari játékok, tornatermi eszközök és egyéb berendezések biztonságára, a használatukra vonatkozó szabályok tudatosítása.
- Az óvodai belső/külső környezet tisztántartása (portalánítás, fertőtlenítés).
- Rendszeres kapcsolattartás a védőnővel.
- A sógenerátorral, sóhomokozóval, parajdi sófallal felszerelt sósobánk kiváló lehetőséget biztosít a prevenciós egészségvédelem szempontjából.
- Napi szintű zöldség és/vagy gyümölcs fogyasztása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A feladatok teljesítéséhez bensőséges kapcsolatot teremt.
- A napi élethez szükséges szokásokat együtt végzi a gyermekkel, ezáltal mintát ad, és megteremti a feltételeket.

- Minden tevékenységet tudatos, szóbeli, pozitív, konkrét megerősítéssel kísér.
- Rugalmas napirenddel a folyamatosságot biztosítja.
- Az eltérő étkezési szokásokat tiszteletben tartja.
- A gyermekeket ösztönzi a különböző ételfajták megkóstolására.
- Lehetőség szerint, a mindennapi gyümölcs- vagy zöldségfogyasztást biztosítja.
- Lehetővé teszi a megfelelő folyadékbevitelt a nap bármely szakában.
- Megismerteti a helyes öltözködési sorrendet, és megláttatja az időjárás és az öltözködés összefüggéseit.
- Tiszteletben tartja a gyermek alvós tárgyait.
- Nyugodt alvást biztosít mesével/énekekkel/zenehallgatással.
- Biztosítja a mindennapi szabad mozgást változatos mozgásformákkal, udvaron és a csoportszobában.
- Nyári időszakban lehetővé teszi a mezítláb járást, lehetőség szerint a pancsolást.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeretei vannak az egészséges életmód körében, betartja a megismert higiénés szokásokat és szabályokat.
- Szokásává válik a rendszeres tisztálkodás igénye.
- Önállóan, helyesen mos kezet, fogat.
- A fogápoló szereket rendben tartja.
- Önállóan használja a WC-t.
- Önállóan, szükség szerint használja a papírzsebkendőt.
- Képes önállóan és esztétikusan megteríteni.
- Kulturáltan étkezik.
- Az evőeszközöket megfelelően használja.
- Önállóan dönti el, mennyi ételt szed a tányérjába.
- Önállóan öltözik, vetkőzik.
- Ruháját összehajtja, rendet tart saját polcán, szekrényében.
- Cipőfűzőjét önállóan beköti.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Szívesen és örömmel vesz részt mozgástevékenységekben.

II.1.2. Baleset-megelőzés

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, folyamatos ellenőrzése, karbantartása nagyon fontos.

A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtással kapcsolatos feladatokat az SZMSZ az intézmény, óvó-védő előírásai része tartalmazza.

Alapvető tevékenységünk, feladatunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme érdekében a balesetek megelőzésére nevelés is, amelyet kiterjesztünk az óvodában előforduló, utcai-, közúti-, otthoni háztartási balesetek megelőzésére, intézményünk csatlakozott a „KEVE MINI” óvodai közlekedésre nevelési programhoz. A Csongrád-Csanád Vármegyei Rendőr-főkapitányság Megyei Balesetmegelőzési Bizottság segíti munkánkat. Sokszínű tevékenységeken keresztül mutatjuk be a balesetveszélyes helyeket, helyzeteket, a baleset megelőző helyes magatartásformákat és a veszélyesebb eszközök használatát (olló, kés, villa, kerti szerszám).

II.1.3. Környezettudatosságra nevelés

A környezet megismerésének fontos területe a környezetvédelem. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása fontos feladatunk. Ezért megismerkednek a gyermekek a szelektív hulladékgyűjtés, papírgyűjtés, ruhagyűjtés, újrahasznosítás lehetőségével.

A gyermekeket megtanítjuk, hogy védjék az élő és élettelen környezetet. Próbáljuk kialakítani a környezettudatos magatartást, hogy érezzék ők is a természet részesei.

Törekszünk arra, hogy a környezetünk minél optimálisabb alapot biztosítson céljaink eléréséhez:

- az óvoda udvara mentes minden allergiát, mérgezést, sérülést okozó növénytől,
- sík és egy kis dombos terület is megtalálható; füves, homokos, járólapos, gumitéglás felület egyaránt
- a fák, bokrok, virágok, nemcsak árnyékot, esztétikai élményt is nyújtanak
- az udvari játékok folyamatos felülvizsgálatával igyekszünk az uniós szabványoknak megfelelni, valamint minden évben karbantartjuk, csiszoljuk festjük a játékokat eszközöket
- az udvar területén számtalan madáretetőt helyeztünk el, amit együtt barkácsoltunk a gyermekekkel, télen eleséggel látjuk el a madarakat, nyáron vízzel
- folyamatosan telepítjük és a gyermekekkel együtt gondozzuk az udvar növényvilágát, így kellően biztosítjuk az árnyékos területeket

- több ivókút is biztosít lehetőséget a szomjoltásra
- a gyermekek szabadba történő egészséges mozgását mobil játékeszközökkel is biztosítjuk
- a belső terek esetében figyelünk a természetes anyagok, fa bútorok használatára, egyszerű, praktikus, takarékos megoldásokra törekszünk
- intézményünk megújuló geotermikus energia felhasználásával működik (a nap melegét a föld hőjét felhasználva), erről a gyermekeknek is beszélünk
- a nevelőmunka tervezésében megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői,
- a nevelőmunka hatékonyságát segíti, hogy az ismeretszerzés tevékenységek során valósul meg
- a dolgozók életmódjukkal, munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozása, a közösségi egészséges életvitelre
- rendezvényeink is kapcsolódnak ehhez: Madarak és fák napja, „Énekelj az erdőben!”, Egészségvédelmi hét – egészséges táplálkozás, Települési rendezvényhez való kapcsolódás ZöldÜllés.

II.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés az óvodai nevelés meghatározó területe, amely a gyermekek személyiségének, társas kapcsolatainak és közösségi magatartásának fejlődését támogatja. Az óvodáskorú gyermekek számára különösen fontos a biztonságot nyújtó, szeretetteljes, elfogadó és kiszámítható környezet, amelyben megtapasztalhatják az érzelmi biztonságot, az összetartozást és a közösséghez tartozás örömét.

Célunk, hogy a gyermekekben megalapozzuk az érzelmi biztonságot, az önmaguk és mások iránti tiszteletet, az együttérzést, az elfogadást, valamint a közösséghez tartozás pozitív érzését. Támogatjuk a gyermekeket abban, hogy felismerjék, megnevezzék és életkoruknak megfelelően kifejezzék érzelmeiket, miközben fokozatosan képessé váljanak mások érzéseinek, szükségleteinek és szempontjainak felismerésére is.

Az erkölcsi nevelés során olyan alapvető értékek közvetítésére törekszünk, mint a szeretet, a tisztelet, a bizalom, az őszinteség, a segítőkészség, az együttműködés, a tolerancia, a

felelősségvállalás és az igazságosság. A gyermekek mindennapi élethelyzeteiben, játékában és közös tevékenységeiben természetes módon tapasztalhatják meg a közösségi együttélés szabályait, a társas kapcsolatok működését, valamint a tettek és döntések következményeit.

Pedagógiai munkánk során kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a pozitív érzelmi légkör megteremtésének. A következetes, ugyanakkor elfogadó nevelői magatartással biztonságos kereteket biztosítunk a gyermekek számára. A konfliktushelyzeteket a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően, elsősorban a megértésre, a kommunikációra és a problémák közös megoldására építve kezeljük. Segítjük őket abban, hogy fokozatosan elsajátítsák a társas együttéléshez szükséges szabályokat és viselkedési formákat.

A közösségi nevelés fontos eszköze a közös játék, a közös élmények, a hagyományok és az ünnepek megélése, valamint a közös feladatokban és tevékenységekben való részvétel. Ezek során fejlődik a gyermekek együttműködési készsége, alkalmazkodóképessége, önállósága és felelősségtudata. Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy minden gyermek megismerhesse saját értékességét, miközben megtanulja elfogadni és tiszteletben tartani társai egyediségét.

Az értékorientált nevelésben meghatározó szerepe van a felnőttek személyes példamutatásának. A gyermekek elsősorban a számukra fontos felnőttek viselkedésén, kommunikációján és kapcsolataik minőségén keresztül sajátítják el a társas együttélés mintáit. Ezért pedagógiai munkánkban következetesen törekszünk az empatikus, tiszteletteljes, együttműködő és támogató magatartás megvalósítására.

Célunk, hogy a gyermekek érzelmileg kiegyensúlyozott, másokat elfogadó, együttműködésre képes, önmagukért és közösségükért felelősséget vállalni tudó személyiséggé váljanak, akikben megalapozódnak az együttéléshez szükséges erkölcsi és közösségi értékek.

Feladat:

- Az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások biztosítása.
- A közösen átélt pozitív érzelmekre és élményekre épülő, szeretetteljes, biztonságos légkör megteremtése.
- Az interperszonális kapcsolatok (óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek) kialakulásában a pozitív attitűd elősegítése.
- A gyermek erkölcsi és akarat tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében

- (az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás- és normarendszer megalapozásának elősegítése.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés megvalósítása modell értékű, elfogadó, támaszt nyújtó óvodapedagógusi magatartással.
- A gyermekekben a szociális érzékenység és az éntudat kialakulásának segítése, valamint önkifejező és önérvényesítő törekvéseik támogatása.
- A gyermek nyitottságára építés, hogy ezáltal megismerje szűkebb és tágabb környezetét, a nemzeti identitástudatot, a keresztény kulturális értékeket, a hazaszeretetet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapját.
- Lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez.

Differenciálás

I. szint (3-4 éves kor)

- Kezdeményezzék a társakkal, felnőttekkel a kapcsolatot.
- Épüljön a kortársakkal, felnőttekkel a bizalma.
- Szívesen járjanak óvodába.
- Az óvodába érkezéskor, távozáskor köszönjenek a felnőtteknek és a gyerekeknek.
- Ismerjék meg egymás nevét, jelét, az óvodapedagógusok és a dajka nének nevét.
- Próbálják meg egymást keresztnévükön szólítani.
- Szokják meg, hogy figyeljenek egymásra, játszótársaikat ne zavarják meg.
- Segítsenek egymásnak.
- Érdeklődjenek egymás iránt.
- Próbálják meg egymástól a kívánt játékot elkérni, tudják kívánni, amíg a másik gyermek odaadja.
- Fejlődjön a türelmük.
- Egymás közötti konfliktusok esetén, tudjanak egymástól bocsánatot kérni.
- Életkoruknak megfelelően, legyenek képesek egymás megvigasztalására.
- Hallgassák meg egymást.
- Alakuljon önkifejező és együttműködési készségük.
- Kezddjenek kialakulni az együtt játszó párok, csoportok.

- Szokják meg, hogy a környezet rendjére vigyázni kell. Ha valami leesik, vegyék fel, tegyék a helyére, óvják a tárgyak épségét.
- Ismerjék a játékok helyét, és azt is, hogy a használt játékot szokás a helyére tenni.
- Tevékenységeikben legyenek egyre önállóbbak.

II. szint. (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

- Az eddig kialakult szokások váljanak természetes igényükké.
- Köszönjenek az óvoda/csoport szokásainak megfelelően.
- Alakuljon ki bennük a többiekkel való összetartozás, a velük foglalkozó felnőttek iránti bizalom, biztonságérzet.
- Fogadják el társaik másságát, támogassák, segítsék egymást.
- Egymás iránti magatartásukban tükröződjön az udvariasság, a megbízhatóság, a másik iránti tisztelet, az alkalmazkodó képesség.
- Tanulják meg, a jó és kellemes dolgokat megosztani egymással.
- Tiszteljék egymás tulajdonát, munkáját.
- Vegyék észre, ha valamelyik társuk hiányzik, érdeklődjenek hol létééről.
- Alakuljon ki a gyermekekben az az igény, hogy tudják, mikor, mit várnak el tőlük, mikor, mi a helyes viselkedés.
- Gyakorolják az önfegyelmet, és tudják figyelmüket összpontosítani az óvodapedagógusra és a feladatokra.
- Tisztelettel viselkedjenek a felnőttekkel.
- Jussanak minél több sikerélményhez, de tanulják meg elviselni az esetleges kudarcot is.
- Legyenek képesek mások tevékenységét tiszteletben tartani, azt ne zavarják beszéddel, mozgással.
- A segítségadás legyen természetes, kérés nélkül is.
- Kezden erősödni bennük a véleményalkotás egymás és a közös tevékenység iránt.
- Kezdenek tartósabb barátságokat kötni.
- Örömmel éljék át a kialakított hagyományok, élmények, név-és születésnapok, ünnepek élményeit.
- Legyenek képesek egyezkedésre.
- A véleményalkotás, véleménynyilvánítás alakuljon ki, érvényesüljön az egymás közötti megértés, az igazságosság.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Az óvodapedagógus állandó jelenlétével, rendelkezésre áll.
- Derűs, határozott egyéniségével, feltétel nélküli elfogadásával biztosítja a gyermekek számára az érzelmi állandóságot.
- Alkalmazza a szeretet megnyilvánulásának eszközeit (pl. simogatás, mosoly, tekintet, ölelés, stb.).
- Megerősíti a gyermekekben az óvodához való kötődést az otthonos, esztétikus környezet megteremtésével, barátságos légkör kialakításával, melynek során pozitív érzelmi hatások érik. Ezáltal a gyermekek jól érzik magukat az óvodában.
- Biztosítja, és úgy irányítja a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégülését, hogy az érzelmi biztonságot nyújtó környezet hatására a különböző érdeklődésű és temperamentumú, különböző családi háttérrel rendelkező gyermekek is képessé váljanak megtalálni helyüket a közösségben, válják igényükké a csoporttal való együttműködés.
- A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveli.
- Hangsúlyt fektet a gyermekek személyiségfejlődésében a szokás- és normarendszer kialakítására, elfogadja a gyermekek érési különbségeit.
- Biztosítja a gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek közötti konstruktív, együttműködő kapcsolat kialakítását szoktatással, mintaadással.
- Fejleszti az énkép-önismeret-önértékelés alakulását, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményeire adott konkrét és pozitív megerősítéssel.
- Segíti a gyermekek önérvényesítő törekvéseit.
- Segíti a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásával az új érzelmi, akarati attitűdök kialakulását: egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz való alkalmazkodás, egymás segítése, összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség, jó megoldásokra ösztönző belső igény kialakítása, saját érzelmeinek pontos kifejezésének alakítása, érzelmek feletti kontroll erősítése, erkölcsi értékek alakítása: jó-rossz felismerése, őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, gyengébb védelme, segítése.
- Biztosítja az esélyegyenlőséget az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazásával, valamint a megfelelő szakember biztosításával a nehezen

szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, valamint a tehetséggondozásban.

- Erősíti a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítását és segíti a természeti és emberi környezetben fellelhető jó és szép megbecsülését, tiszteletét.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Megtalálja helyét, jól érzi magát a közösségben.
- Ismeri és alkalmazni tudja az óvodai közösségben elvárt viselkedéskulturát.
- Ismeri a csoport szokás- és szabályrendszerét, magatartásában ez megnyilvánul.
- Képes társaihoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedik, a másikat elfogadja.
- Társaival együttműködő, szívesen kommunikál.
- Ismeri és betartja az udvariasság szabályait, segítőkész.
- Konfliktusait megpróbálja egyedül megoldani, szükség esetén felnőtt segítségét kéri.
- Indulatain, érzelmein korának megfelelően tud uralkodni.
- Egyéni sikerek elismerésére képes, sikerérzése elmélyült.
- Bátran, megfelelő hangnemben mondja el véleményét.
- Szívesen vállal a közösségért apróbb megbízatásokat.
- Konfliktushelyzeteket képes megoldani, tud kompromisszumot kötni.
- Szereti szülőföldjét, védi a természetet, tiszteletben tartja az élővilágot.

II.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

Az anyanyelvi nevelés, valamint az értelmi képességek fejlesztése az óvodai nevelés meghatározó területei, amelyek valamennyi nevelési folyamatban jelen vannak. Célunk, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni fejlettségének és szükségleteinek megfelelő, szeretetteljes és ösztönző környezetet biztosítsunk, amelyben természetes módon fejlődhet kommunikációjuk, gondolkodásuk, figyelmük, emlékezetük, képzeletük és problémamegoldó képességük.

Az anyanyelvi nevelés során kiemelt feladatunk a gyermekek beszédkedvének, kommunikációs képességeinek és nyelvi kifejezőkészségének fejlesztése. Fontosnak tartjuk a helyes nyelvhasználat, a szókincs gazdagításának, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének

támogatását. A mindennapi beszélgetések, a mondókák, versek, mesék, énekes játékok és különböző anyanyelvi játékok egyaránt hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek örömmel és egyre tudatosabban használják anyanyelvüket.

Az értelmi fejlesztés és nevelés célja a gyermekek megismerési folyamatainak, önálló gondolkodásának és tapasztalatszerzésének támogatása. Olyan tevékenységeket és játékhelyzeteket teremtünk, amelyek lehetőséget biztosítanak a megfigyelésre, összehasonlításra, rendszerezésre, következtetések levonására, a problémák felismerésére és azok megoldására. A gyermekek kíváncsiságára, természetes érdeklődésére és meglévő tapasztalataira építve ösztönözzük az önálló felfedezést és a kérdések megfogalmazását.

Pedagógiai munkánk során törekszünk arra, hogy az anyanyelvi és értelmi fejlesztés ne elkülönült feladatként, hanem a gyermekek mindennapi tevékenységeibe, játékába és tapasztalatszerzésébe szervesen beépülve valósuljon meg. A differenciált, egyéni szükségletekre épülő fejlesztéssel biztosítjuk, hogy minden gyermek saját fejlődési ütemének megfelelő támogatást kapjon, miközben lehetőséget teremtünk a tehetségek kibontakoztatására és az esetleges lemaradások mérséklésére is.

Feladat:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.

- A beszéd közvetítésével a gyermek biztonságérzetének elősegítése, ismeretei gazdagítása, tájékozottságának növelése.
- Az óvodapedagógus és a gyermekek közötti szeretetteljes viszony, a jó csoportlégtér kialakítása, hiszen ez képezi a beszédkapcsolatok kialakításának az alapját.
- A gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére nevelés.
- A gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére való odafigyelés.
- Kommunikáció és a kooperáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység fejlesztésében.
- A magyar nyelv kultúrkincsének színes, élményszerű átadása.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése.

Differenciálás

I. szint (3-4 éves kor)

- Egyre bátrabban merjenek megszólalni egymás és a felnőttek előtt.
- Normál hanghordozással, halkán szóljanak társaikhoz, felnőttekhez.
- Értsék meg a felnőttek közléseit.
- Tudjanak kérdésre válaszolni.
- Alakuljon ki beszédfigyelmük, próbálják megvárni, amíg a másik beszél, ne vágjanak egymás szavába.
- Váljék természetessé az egymás közötti beszélgetés.
- Gyakorolják az óvodai érintkezés szabályait: a köszönést, a csendes, mást nem zavaró beszédet, a bemutatkozást, a megszólítás helyzeteinek módjait.
- Vegyenek részt az anyanyelvi játékokban.
- A kapott feladatokat próbálják megérteni, segítséggel teljesíteni.
- A dolgok, jelenségek legszembetűnőbb jegyeit ismerjék fel.
- A megismert tárgyat, jelenséget a megfelelő szóval a nevükön nevezzék.
- Kezdenek képessé válni mozgásuk, beszédük, figyelmük bizonyos fokú önirányítására.
- Az alapvető gondolkodási műveletek jelenjenek meg (analízis, szintézis, összehasonlítás).
- A mechanikus emlékezetük fejlődjön (élménymesélés).
- Alakuljanak érzékelési, észlelési képességeik (látás, hallás, tapintás, ízlelés, bőrérzékelés, mozgásészlelés).
- A különböző helyzetekben kezdjék felismerni az ok-okozati összefüggéseket.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

- Használják aktívan szókincsüket, érthetően, folyamatosan beszéljenek.
- Rendelkezzenek koruknak megfelelő beszédfigyelemmel.
- Legyen türelmük meghallgatni egymást, ne vágjanak egymás szavába.

- Tudják megérteni és végighallgatni mások beszédét.
- Gondolataikat mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal, a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz igazodva tudják kifejezni.
- Tisztán ejtsék a magán- és mássalhangzókat.
- Legyenek képesek figyelemösszpontosításra, problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Sokoldalú tevékenységek során formálódjon és tökéletesedjen megfigyelőképességük.
- Alakuljanak ki jártasságaik, készségeik, képességeik, mely által az érzelmileg motivált, cselekvéses gondolkodás szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.
- Legyenek képesek az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására, tapasztalatok útján szerzett ismeretek emlékezetben tartására, fejlődjön reproductív emlékezetük.
- Legyenek képesek az ismeretek alapján életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatok irányított, majd önálló megoldására.
- Alakuljanak érzékelési, észlelési képességeik (irányékszlelés, mélységészlelés, mintázatfelismerés, figuraészlelés).
- Lényeges jegyek alapján legyenek képesek az általánosításra, ismerjék fel az ok-okozati összefüggéseket.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkört teremtet, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- A nevelői tevékenység egészében beszélő környezettel, helyes minta és szabálykövetítéssel (a javítgatás elkerülésével!), a kommunikáció különböző formáinak alkalmazásával az anyanyelvi kifejezőkészséget fejleszti.
- Megismerteti a természeti és a társadalmi környezet jelzéseit, nonverbális közléseit.
- Változatos, egyéni képességeknek megfelelő, fejlesztő anyanyelvi játékokat alkalmaz.
- Az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek egyéni beszéd-sajátosságait és beszédfejlődését figyelemmel kíséri, szükség esetén szakmai kapcsolatot tart a logopédussal, fejlesztő óvodapedagógussal.
- Kérdések feltevésével a gyermekek gondolkodását fejleszti, párbeszédhelyzeteket alakít ki.

- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet biztosít.
- Változatos, sokoldalú tevékenységeket kínál – építve érdeklődésükre, kíváncsiságukra, mint életkori sajátosságra –, melyeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezi, bővíti, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakoroltatással.
- A gyermeki aktivitást fenntartja, kíváncsiságukat kielégíti.
- Olyan élethelyzeteket, lehetőségeket teremt, ahol a gyerekek maguk vizsgálódhatnak, megbeszélhetik a jelenségeket, gondolkodásra, magyarázatok keresésére indulhatnak a világ felfedezése közben.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Bátran szólalnak meg, megfogalmazzák gondolataikat, érzéseiket.
- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Képesek folyamatos elbeszélésre, próbálkoznak a történetek logikai és időbeli sorrendjének követésével.
- Képesek a párbeszédre, használják a megfelelő beszédfordulatokat.
- Kialakul a beszédfigyeljük, kíváncsiak a felnőttek és társaik mondanivalójára.
- Meghallgatják a kérdéseket és válaszolnak rájuk.
- A beszédhelyzetnek megfelelően, jól érthetően, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és tempóval beszélnek.
- Beszédüket a személyiségüknek megfelelő, az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelően természetes gesztusokkal kísérik.
- Tisztán ejtik a hangokat.
- A gyermekek a kapott feladatokat megértik, önállóan teljesítik.
- Kialakul a szándékos figyelmük, megbízható az emlékezetük.
- Felismerik az elemi ok-okozati összefüggéseket, rész-egész viszonyát, tevékenységeikben gyakorolják.
- Problémamegoldó gondolkodásuk kialakul.
- Gondolkodásuk fejlettségi szintje közelít az elvont gondolkodásig.
- Képesek a hibák észrevételére, javítására.

- Kialakul a szabálytudatuk;
- A tevékenységekben eszközhasználatuk önálló, lehetőleg kreatív.
- Kialakul formaállandóságuk, a részletek pontos észlelése.
- Alkotásaikban megjelennek az egyéni fantáziára utaló jelek.
- Jól tájékozódnak síkban, ügyelnek az arányosságra.
- Jól tájékozódnak az őket körülvevő környezetben.

III. Az óvodai élet megszervezésének elvei

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó - amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett - iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

III.1. Hetirend

Cél:

Az óvodai hetirend a nevelési folyamat tervszerű, ugyanakkor rugalmas kerete, amely biztosítja a gyermekek számára a tevékenységek megfelelő arányát, egymásra épülését és rendszerességét. A hetirend kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni szükségleteit, fejlettségi szintjét, érdeklődését, valamint az adott nevelési időszak aktualitásait. A hetirend lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermekek számára kiszámítható, biztonságot nyújtó, ugyanakkor változatos és élményekben gazdag óvodai életet teremtsünk. Célunk, hogy a hetirend megfelelő keretet biztosítson az óvodai nevelés valamennyi területének megvalósításához, miközben elősegíti a gyermekek harmonikus testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését. Törekszünk arra, hogy a különböző tevékenységek egymást kiegészítve, a gyermekek természetes érdeklődésére és aktivitására építve jelenjenek meg. A hetirend kialakításának alapvető szempontja a **játék elsődlegességének biztosítása**. A

gyermek számára megfelelő időt és lehetőséget biztosítunk az elmélyült, szabad játékra, amely során spontán módon fejlődnek képességeik, társas kapcsolataik, kreativitásuk és önállóságuk. A kötött és kötetlen tevékenységek szervezése során ügyelünk arra, hogy azok ne korlátozzák, hanem gazdagítsák a gyermekek játékát és tapasztalatszerzését.

Feladat:

A gyermekcsoport összetétele, fejlettsége figyelembe vételével a hetirendbe foglalt tevékenységek tudatos tervezése. Fontos, hogy a különböző ismeretszerzési lehetőségek kiegészítsék egymást, egy-egy hét lehetőséget adjon egy téma sokoldalú megközelítésére.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A különböző heti tevékenységeket komplex egységgé szervezi.
- A helyi adottságokat és a csoport szokásrendjét figyelembe veszi.
- A tevékenységek tervezésénél, megvalósításánál a folyamatosságot, a rendszerességet, a hely- és idő tényezőt alkalmasan megválasztja.
- A változó körülményeket figyelembe veszi.
- A tevékenységek szervezeti kereteit célszerűen megválasztja.
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint meghatározott mindennapi tevékenységeket tervez:
 - Mindennapos mozgás
 - Verselés, mesélés
 - Ének, zene, népi játék, tánc
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint tervezett tevékenységeket tervez és valósít meg:
 - Verselés, mesélés;
 - Ének, zene, népi játék, tánc;
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka;
 - Külső világ tevékeny megismerése;
 - Mindennapos mozgás.

III.2. Napirend

Cél:

Az óvodai napirend célja, hogy a gyermekek számára kiegyensúlyozott, biztonságos, kiszámítható és rugalmas életrendet biztosítson. A napirend igazodik a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz, szükségleteihez, valamint biztosítja a játék, a mozgás, a gondozás, a tanulás, a pihenés és a közösségi tevékenységek megfelelő arányát.

Feladat:

A folyamatos, szabad játék túlsúlyának biztosítása. A tevékenységek szervezésénél a folyamatosság, a rugalmasság, a kötetlenség, a választhatóság, az átjárhatóság, az aktuális helyzethez való alkalmazkodás érvényesítése. Rendszerességgel, ismétlődésekkel az érzelmi biztonság megteremtése. A párhuzamosan is végezhető, differenciált napi tevékenységek tudatos tervezése és szervezése. Növekvő időtartamú (5-35 perces), csoportos foglalkozások tervezése és szervezése. A napirend alakítása az évszakokhoz, hogy a természeti hatások is szolgálják a gyermek fejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos, kiszámítható óvodai környezetet teremt a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével.
- A különböző óvodai programokhoz kapcsolódó működési feltételeket biztosítja.
- Színes, de zavartalan óvodai életet valósít meg.
- A különböző tevékenységeket (gondozás, munka, tanulási tevékenység stb.) rugalmasan valósítja meg a játék folyamatában.
- A tizórai folyamatosságát megszervezi.
- A csoport stabil szokásrendjét kialakítja. .
- A helyi adottságokat, szokásokat figyelembe veszi.

A nyári hónapokban (június – augusztus) a napirend időkeretei és tartalma – fejlesztési célkitűzéseink megtartásával - az évszak jellegének megfelelő tevékenység alapú és rendszerű. A nyári élet tervezésénél figyelembe vesszük a csoportok összetételét, meghatározzuk a tevékenységtartalmakat, figyelembe vesszük a helyi szokásokat és a gyermekek egyéni

szükségeinek kielégítését. Ennek érdekében folyamatos, rugalmas napirendet biztosítunk, melyben a szabad játék elsődlegességét tartjuk szem előtt. Ehhez alakítjuk ki a megfelelő feltételrendszert melyben biztosítjuk az egyenlő hozzáférést a gyermekek számára. Arra törekszünk, hogy azok a gyermekek, akik a nyári időszakban nem tudnak nyaralni menni, a mindennapjaikat változatos tevékenységekkel töltsék el. Az év közben már kialakított szabályok, szokások, normarendszer megtartásával adjunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék, és kötetlenebb formában biztosítsuk számukra a változatos tevékenységet.

III.3. Ünnepek

Cél:

- Az ünnepre való készülődéssel, a közös öröm élményével, a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése.
- A közös élmény erejével a gyermekek közösséghez tartozásának elmélyítése.
- Hagyományok ápolása.

Feladat:

- Az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok jelentőségének kiemelése az óvoda mindennapjaiból, mint külsőségében, mint belső tartalomban.
- Az ünnepek erkölcsi tartalmának megismertetésével a pozitív érzelmek fejlesztése.
- Az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó szimbólumok, jelképek megismerése.
- A szülőföldhöz való kötődés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Az ünnepeket, megemlékezéseket a gyermekek életkori sajátosságainak és a csoport arculatának figyelembe vételével szervezi meg.
- Az óvoda, a folyosók, a csoportszobák feldíszítésével az ünnepek külsőségeit megteremti.
- A várakozás időszakát örömtelivé, izgalmassá teszi.
- A csoport sajátosságainak, fejlettségének megfelelően, aktívan, tevékenységeken keresztül szervezi meg az ünnepeket.

- Az ünnepi „műsorok” tartalmát, pedagógiai értékeinknek, időtartamát a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően.
- A gyermekeket megterhelő, esetleg szorongással járó szerepeltetéseket elkerüli.
- Az ünnepekre, ünneplésre vonatkozó, szokásostól eltérő (esetleg vallási vagy világnézeti alapon) szülői igényeket, elvárásokat maximálisan tolerálja.
- A családokkal közös élményszerzést biztosítja.

Ünnepeink:

- Mikulás várás.
- Adventi időszak, karácsony.
- Farsangi időszak.
- Március 15.
- Húsvét.
- Anyák Napja.
- Apák napja.
- Gyermekek születésnapja.
- Iskolába készülők búcsúztatása.
- Gyermeknap.

III.4. Csoport- és tevékenységszervezés

Óvodánkban a **vegyes életkorú csoportok szervezését** részesítjük előnyben, amely lehetőséget teremt a gyermekek egyéni fejlődési ütemének, életkori sajátosságainak és eltérő szükségleteinek figyelembevételére. Meggyőződésünk, hogy a heterogén összetételű csoportok kedvező feltételeket biztosítanak a **differenciált neveléshez**, az egyéni bánásmód megvalósításához, valamint a gyermekek közötti természetes együttműködéshez.

A vegyes életkorú közösségben a gyermekek egymástól is tanulnak: a kisebbek számára mintát és segítséget jelent az idősebb gyermekek tevékenysége, míg a nagyobbak számára lehetőség nyílik a **segítőkészség, az empátia, a felelősségvállalás, az együttműködés és a tolerancia** gyakorlására. A különböző életkorú gyermekek együttélése ezáltal természetes módon támogatja a szociális készségek és a közösségi magatartás fejlődését.

A tevékenységek szervezése során elsődleges szempont a **gyermekek aktivitására, érdeklődésére és szükségleteire építő, játékos és élményszerű tanulás** biztosítása. A

pedagógus a tevékenységeket úgy tervezi és szervezi, hogy azokban minden gyermek saját fejlettségi szintjének megfelelően vehessen részt. A differenciálás megvalósulhat a feladatok tartalmában és nehézségében, a segítségadás mértékében, a munkaformákban, az eszközök megválasztásában, valamint a gyermekek számára biztosított időben.

A tevékenységszervezés során alkalmazzuk az **egyéni, páros, mikro- és kiscsoportos, valamint frontális munkaformákat**, a pedagógiai céloknak és a gyermekek aktuális szükségleteinek megfelelően. Kiemelt szerepet kap a szabad játék, a kezdeményezett és irányított tevékenységek, valamint a mindennapi élet természetes helyzeteiben rejlő tapasztalatszerzés.

Célunk olyan **elfogadó, együttműködő és támogató közösség kialakítása**, amelyben minden gyermek megélheti saját értékeit, megtapasztalhatja a közösséghez tartozás örömét, és képességeihez, fejlettségéhez mértén fejlődhet. A csoport- és tevékenységszervezés ezért rugalmas, a gyermekek egyéni különbségeit tiszteletben tartó, a differenciálást természetes módon érvényesítő pedagógiai gyakorlatra épül.

IV. Az óvoda kapcsolatai

IV.1. Az óvoda és a család kapcsolata

Cél:

Az óvoda és a család együttműködésének célja, hogy **a gyermek fejlődését, testi-lelki jólétét és harmonikus személyiségfejlődését közösen támogató, kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló partneri kapcsolat** alakuljon ki. Az óvodai nevelés eredményességének fontos feltétele a család és az óvoda nevelési törekvéseinek összehangolása, valamint a gyermek egyéni sajátosságainak és szükségleteinek kölcsönös megismerése.

Az együttműködés feladata a **folyamatos, őszinte és hiteles kommunikáció**, a gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatok és információk megosztása, valamint az esetleges nehézségek közös felismerése és megoldása. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők aktív és egyenrangú partnerei legyenek az óvodai nevelésnek, véleményük, tapasztalataik és jelzéseik megfelelő teret kapjanak.

Feladat:

Kiemelt feladatunk a **szülők tapintatos tájékoztatása és bevonása** az óvoda életébe, a gyermekek fejlődésének nyomon követése, valamint a családok támogatása az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtésében. Az együttműködés során törekszünk a családok egyéni helyzetének, értékeinek és nevelési sajátosságainak tiszteletben tartására.

A kapcsolattartás formái:

- **szülői értekezletek**
- **fogadóórák, egyéni megbeszélések**
- **nyílt és közös programok, ünnepek**
- **rendezvények**
- **mindennapi kapcsolattartás.**

A kapcsolattartás során elsődleges szempont a gyermek mindenek felett álló érdeke, a biztonságot nyújtó, elfogadó környezet és a fejlődését segítő együttműködés megteremtése.

Intézményi elvárás a családokkal való kapcsolattartás vonatkozásában:

- Napi információk átadása
- Fogadó órák
- Szülői értekezletek
- Közös ünnepek, hagyományőrző rendezvények
- Nyílt napok szervezése a tavaszi óvodai beíratás előtt.
- Szülői értekezletek
- Szülői Szervezeti értekezletek
- Családlátogatás.
- Elektronikus levelezés, online fórumok

IV.2. Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata

Célja:

Az óvoda és a bölcsőde együttműködésének célja, hogy a gyermekek bölcsődéből óvodába történő átmenete **biztonságos és a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe vevő** módon valósuljon meg. Az együttműködés során törekszünk arra, hogy a gyermekek számára az

intézményváltás minél kevesebb szorongással és bizonytalansággal járjon, és az új környezetbe való beilleszkedésük örömteli, támogató folyamat legyen.

Feladatai:

- a bölcsőde és az óvoda pedagógiai-nevelési szemléletének és gyakorlatának kölcsönös megismerése, az együttműködés lehetőségeinek erősítése;
- a gyermekek óvodába lépésének **tudatos előkészítése és támogatása**;
- a gyermekek egyéni fejlettségével, szükségleteivel, szokásaival és személyiségével kapcsolatos – a gyermek érdekében szükséges és jogszerűen megosztható – információk átadása;
- az óvodapedagógusok és a bölcsődei kisgyermeknevelők közötti szakmai tapasztalatcsere és folyamatos kapcsolattartás biztosítása;
- az óvodai környezet, az óvodai élet és a leendő óvodapedagógusok megismertetése a bölcsődés gyermekekkel;
- közös programok, látogatások és ismerkedési lehetőségek szervezése az óvodába készülő gyermekek számára;
- a gyermekek érzelmi biztonságának, önállósodásának és közösségbe való beilleszkedésének támogatása az átmenet időszakában;
- a szülők megfelelő tájékoztatása az óvodába lépéssel kapcsolatos tudnivalókról, az átmenet megkönnyítését segítő lehetőségekről;
- a gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése, az egyéni különbségek és szükségletek figyelembevétele;
- az intézményen belüli **egységes, gyermekközpontú szemlélet és a nevelés folyamatosságának** erősítése.

A közös fenntartásból adódóan különösen fontosnak tartjuk, hogy a bölcsőde és az óvoda **egymásra épülő, összehangolt szakmai munkával** segítse a gyermekek fejlődését, ezáltal az intézményváltás természetes és támogató folyamatként jelenjen meg a gyermekek és családjaik életében.

IV.3. Az óvoda és az iskola kapcsolata

Az óvoda és az iskola együttműködésének célja, hogy a gyermekek **óvodából iskolába történő átmenetét fokozatos, biztonságos és a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe vevő folyamatként** támogassa. Az együttműködés hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek megfelelő

érzelmi, szociális és értelmi felkészültséggel, pozitív várakozással és kellő önbizalommal kezdjék meg iskolai életüket. Fontosnak tartjuk az óvoda és az iskola nevelési értékeinek és szemléletének kölcsönös megismerését, valamint a gyermekek fejlődésének folyamatosságát biztosító szakmai kapcsolat kialakítását.

Feladatai:

- az óvoda és az iskola közötti **folyamatos szakmai kapcsolattartás és együttműködés** kialakítása és fenntartása;
- az óvodai és az iskolai nevelés-oktatás közötti átmenet megkönnyítése, a gyermekek iskolakezdésének támogatása;
- az óvodapedagógusok és tanítók kölcsönös tapasztalatcseréje, egymás nevelési-oktatási gyakorlatának megismerése;
- az iskola életének, működésének és az iskolai környezetnek a megismertetése a nagycsoportos gyermekekkel;
- iskolalátogatások, közös programok, rendezvények és egyéb találkozási lehetőségek szervezése;
- az iskolába készülő gyermekek számára az iskolai élethez kapcsolódó **pozitív élmények és tapasztalatok biztosítása**;
- a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi érettségének, önállóságának és feladattudatának támogatása;
- a gyermekek egyéni sajátosságainak, fejlődési ütemének és szükségleteinek figyelembevétele az iskolakezdés előkészítése során;
- a szülők tájékoztatása és támogatása az iskolakezdéssel és az átmenettel kapcsolatos kérdésekben;
- a gyermekek fejlődésével kapcsolatos információk **jogszerű, a gyermek érdekét szolgáló és a szükséges mértékű** továbbítása;
- az óvoda és az iskola közötti kölcsönös tiszteletre és szakmai partnerségre épülő kapcsolat erősítése.

Az együttműködés során arra törekszünk, hogy az óvoda és az iskola **egymás munkáját és pedagógiai értékeit tiszteletben tartva**, a gyermekek érdekeit szem előtt tartva segítse az iskolakezdés sikerességét. Az óvodából az iskolába való átmenetet nem egyszeri eseményként, hanem **folyamatként** értelmezzük, amelyben az óvoda, az iskola és a család együttműködése egyaránt meghatározó.

IV.4. Az óvoda és a civil szervezetek kapcsolata

Óvodánk alapító tagja a tizenegy település óvodáját és bölcsődéjét magába foglaló Bölcsődék és Óvodák Kistérségi Egyesületének. Az egyesület legfontosabb célja az igazgatók vezetői tevékenységének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek hátránykompenzációja és a tehetséggondozás. Az egyesület gondoskodik továbbképzési lehetőségekről és hospitálási lehetőségről elsősorban az óvodapedagógusok, de a pedagógusi munkát segítő dajkák számára is. Minden évben megrendezésre kerül – az iskolába menő gyermekek számára – a közös Gyermeknap, ahol általában 300 körüli gyermek számára szerveznek sport és kulturális programot. Ez a nap nemcsak önfeledt szórakozást jelent az iskolába menő gyermekek számára, hanem a kommunikációs és kooperációs képességek fejlesztésének rendkívüli lehetősége. Az évente megrendezésre kerülő „Kisművészek a kistérségben” elnevezésű –rajzverseny, vers- és mesemondó verseny – tehetséggondozó program nagyban kiegészíti az óvodánk tehetséggondozó programjait.

Feladat:

- Az egyesület által felkínált gyermekprogramokon való részvétel biztosítása.
- A programok által nyújtott nevelési, fejlesztési lehetőségek kiaknázása.
- Továbbképzéseken, hospitálási lehetőségeken való részvétel.
- Továbbképzési, hospitálási lehetőségek biztosítása, illetve szervezése.
- Kapcsolattartási formák bővítése, újabbak felkutatása.
- A kapcsolattartásban rejlő nevelési, tapasztalatszerzési lehetőségek tudatos tervezése, szervezése.

IV.5. Az óvoda egyéb kapcsolatai

A fejlesztő-és gyógypedagógusokkal, a logopédus és a pszichológussal napi szintű kapcsolatban van az intézmény. Szükség szerint a Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Mórahalmi Tagintézményével, illetve a Szakértői Biztossággal tartjuk a kapcsolatot.

Ezen kívüli kapcsolatok:

IV.5.1. Egészségügyi szervek: gyermekorvos, fogorvos, védőnők

- A helyi egészségügyi szervekkel való kapcsolattartásukat Együttműködési megállapodásban rögzítjük.

- A védőnő és fogorvos évente elvégzi a gyermekek egészségügyi vizsgálatát. A védőnők rendszeresen ellenőrzik a gyermekek higiéniai állapotát.

IV.5.2. A fenntartó

- A fenntartóval rendszeres kapcsolatot tartunk, részt veszünk a helyi közéletben, a jóváhagyott éves költségvetés alapján gazdálkodunk, szabályzataink legitimálásához kérjük a fenntartó véleményét, egyetértését, jóváhagyását. A főigazgató állandó meghívottja a képviselő-testületi üléseknek. Az óvoda munkájáról évenként beszámol a képviselő-testületnek.

Déryné Művelődési Ház és Könyvtár

- Nyilvános rendezvényeinken díjmentesen igénybe vehetjük a Művelődési Ház nagyteremét. Könyvtárában gyermekműsorokat és egyéb rendezvényeket (kiállítást) látogatunk.

IV.5.3. Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermejjóléti Központ Üllési Tagintézmény

- Kölcsönösen segítjük egymás tevékenységét. Ünnepeken ellátogatunk egymáshoz ajándékokkal kedveskedünk egymásnak.

Külhoni kapcsolatok

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott a külhoni magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

V. Az óvodai élet tevékenységformái

V.1. Játék

Cél:

- Széles körű játéklehetőségek biztosítása, melyek módot adnak arra, hogy a gyermekek boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, kezdeményező legyenek.

- A játékkal, mint alaptevékenységgel, testileg-lelkileg-szellemileg egészséges személyiség kibontakoztatása.

Feladat:

- A szabad játék, mint az óvodás gyermekek alapvető tevékenységének biztosítása.
- Változatos, sokféle nehézségi fokú játék- és mozgáslehetőség nyújtása a csoportszobában és az udvaron.
- Tudatos tervezéssel és szervezéssel a játékfajták feltételeinek megteremtése, tartalmának gazdagítása, a gyermekcsoport fejlettségi szintjének megfelelő eszközválasztással.
- A pedagógiai célok elérésének elősegítése, élményszerű, elmélyült játék kibontakoztatása az óvodapedagógus támogató, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival, esetleg együttjátszással.
- Olyan érzelmi-akarati tulajdonságok kialakítása a gyermekekben, melyek lehetővé teszik a közösségbe való beilleszkedésüket, együttműködésüket.
- A játék során kitárulkozó gyermeki személyiség tiszteletben tartása.

Differenciálás:

Az alábbi nevelési tartalom **irányadó, ajánlás jellegű**, amelyet minden esetben az adott gyermekcsoport fejlettségi szintjéhez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, valamint szükségleteihez szükséges igazítani. A fejlődési jellemzőket **tendenciákként, nem merev követelményekként** értelmezzük, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlődési ütemében és képességeiben mutatkozó különbségeket.

A fejlődési jellemzők ismerete és az egyéni sajátosságokkal való összevetése **támpontot ad a pedagógiai tervezéshez, a differenciált neveléshez és az egyéni bánásmód megvalósításához**. Nevelőmunkánk során elsődleges szempont a gyermekek folyamatos fejlődésének támogatása, az egyéni különbségek elfogadása és a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéhez igazodó pedagógiai gyakorlat.

A differenciálás lehetőségei

Képesség-, készségfejlesztési feladat:

I. szint (3-4 éves kor)

- Ismerkedjenek meg a csoportszoba játékaival, rendeltetésszerű használatával.
- Ismerjék meg a játékok helyét.
- Keressék meg önállóan játékukhoz az eszközöket, vigyázzanak rájuk, az eszközök használatában próbáljanak megegyezni.
- Annyi játékot vegyenek magukhoz, amivel valóban játszanak.
- Játsszanak gyakorlójátékokat, ezt a változatosság jellemezze.
- Legyenek képesek egyszerű kapcsolatokat tartalmazó szerepjátékok eljátszására.
- Környezetük egyszerűbb jelenségeinek megértésével élményeiket alkossák újra játékaikban.
- Szívesen építsenek, kirakózzanak.
- Ismerkedjenek meg, próbálkozzanak a síkbábok használatával.
- Szívesen segítsenek az óvónőnek egyszerű bábok készítésében.
- Érezzék jól magukat társaik között.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő játéktevékenységek

- A szükségleteiknek és az életkoruknak megfelelő játékot válasszanak.
- A játékeszközöket kérjék el egymástól, minden esetben a helyére tegyék azokat vissza.
- Tudjanak lemondani egy-egy kedves játékszerről.
- Tudjanak alkalmazkodni játszótársaikhoz.
- Értsék meg és fogadják el játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját.
- Kapcsolódjanak be a közös játékba.
- Tapasztalataikat építsék be játékukba.
- Játékukat a szerepjáték határozza meg.
- Tapasztalataik és élményeik birtokában önállóan kezdeményezzenek szerepjátékot.
- Szerepjátékukban vállaljanak számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is.
- Kezdeményezzenek maguk is barkácsolást, készítsenek eszközöket szerepjátékukhoz.
- Készítsenek szívesen bábokat és használják fel azokat bábozáshoz. Rövid

- történeteket, meséket szívesen bábozzanak.
- Az építőjátékban váljanak igényesebbé alkotásaikkal szemben. Készítsenek bonyolultabb építményeket és törekedjenek egyre inkább az eredményességre.
- Alkotásaikat egyéni ötletük alapján hozzák létre.
- Nagyobb szellemi erőfeszítést és ügyességet igénylő szabályjátékokat válasszanak.
- Figyelmeztessék egymást a szabályok betartására.
- Legyen jelen játékukban az egészséges versengés.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Biztosítja a játékhoz szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört, ami elősegíti az önfeledt, élményben gazdag játékot.
- Megteremti a megfelelő helyet, időt és eszközöket, melyek segítik a hosszantartó és zavartalan játékfolyamatot.
- Kibontakoztatja a gyermeki fantáziát, egyszerű, alakítható játékszerekkel élményt biztosít a különböző játékformákhoz, ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremt a sokszínű játékhoz.
- Megfelelő magasságban, elérhetővé teszi a játékeszközöket.
- Kisebb körülhatárolt játéktereket alakít ki, ahol 4-6 gyermek együttjátszhat, illetve lehetővé teszi, hogy a gyermek maga is alakíthasson a rendelkezésre álló tárgyakból, eszközökből újabb tereket.
- Megteremti a feltételeit a bábozásnak és dramatizálásnak, a jelmezek, kellékek, díszletek biztosításával, szabad hozzáférhetőségével, hogy irodalmi élményeiket szabadon választott módon közvetlenül feldolgozhassák.
- Az ábrázoló tevékenységekhez biztosítja az állandó helyet, változatos eszközöket.
- Bővíti a mozgásos szabályjátékokat, amelyeket a gyermekek szabadban, és a csoportszobában is játszhatnak.
- Tudatos jelenlétével biztosítja a szabad játék lehetőségét.
- Indirekt módon irányítja a játékot, konfliktusok megoldásában szükség szerint vesz részt.
- Nem megfelelő játék helyzetekben alkalmazza a direkt nevelői hatást (balesetveszélyes helyzetek, erős konfliktus helyzetek stb.)
- A játék során együtt él a gyermekekkel, élvezzi a játék fordulatait, a gyermeki igényeknek megfelelően a játékban játszótársként is szerepet vállal.

- Játék közben metakommunikatív megnyilvánulásokkal, bátorító óvónői válaszokkal ösztönzi a gyermekek beszédét és a gondolkodását.
- Törekszik arra, hogy minden gyermek játéka az egyéni képességeknek a legfejlettebb szintjén bontakozzon ki.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Játéka örömteli, kreatív.
- Igényévé válik az együttjátás a társakkal való együttműködés.
- Kooperatív, alkotó együttműködésre képes.
- Játéktevékenysége kitartó, elmélyült.
- Játéktevékenységében képes alkalmazkodásra, társaival toleráns.
- Pozitív énképe kialakult, önértékelése kialakulóban van.
- Önálló véleményalkotásra, döntésre képes a játéktevékenységek során.
- Konfliktusait többnyire képes meg-, illetve feloldani
- A játéktevékenységekben képes szerepet vállalni.
- Szimbolikus játéka során képes szerepvállalásra, helyes szövegalkotásra, gondolatai, ötletei szóbeli megfogalmazására.
- Nagyfokú önállóság jellemzi játéktevékenységét, képes az egyszerű önmegvalósításra.
- Szabálytudata, feladattudata kialakult, képes a szabályok betartására.
- Képes a játékeszközök épségének megóvására.
- Ismeri a játékeszközök állandó helyét.
- Képes a másik gyermek játékának tiszteletben tartására.
- Képes a játéktevékenységek során is a kulturált viselkedési szabályok, erkölcsi normák betartására.

V.2. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- A munka jellegű tevékenységek célja, hogy a gyermekek életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelő, örömmel végzett tevékenységeken keresztül tapasztalatot szerezzenek a **felelősségvállalásról, az önállóságról, az együttműködésről és a közösségért végzett munka értékéről.**

- A tevékenységek során fejlődjön feladattudatuk, kitartásuk, önfegyelmük és pozitív viszonyulásuk a munkához.

Feladat:

- a gyermekek életkorának, fejlettségének és egyéni sajátosságainak megfelelő munkalehetőségek biztosítása;
- az **önkiszolgálás**, az önállóság és a személyes felelősségvállalás fokozatos kialakítása;
- a közösségért végzett tevékenységek iránti pozitív attitűd megalapozása;
- a feladattudat, a kitartás, a türelem és a munkafegyelem fejlesztése;
- az együttműködés, az egymás segítése és a közösség iránti felelősség erősítése;
- a környezet rendjének, tisztaságának és értékeinek megóvására való nevelés;
- a gyermekek **önálló kezdeményezéseinek és ötleteinek támogatása**;
- a munkafolyamatokhoz szükséges eszközök és azok biztonságos használatának megismertetése;
- a munkavégzés során a gyermekek sikerélményének biztosítása, pozitív megerősítése;
- a munkatevékenységek során a gyermekek **egyéni különbségeinek és terhelhetőségének figyelembevétele**, differenciált segítségnyújtás;
- annak megtapasztaltatása, hogy a gyermek saját tevékenységével hozzájárulhat a közösség mindennapi életéhez és környezetének alakításához.

A munka jellegű tevékenységeket **nem önálló, elkülönült feladatként, hanem az óvodai élet természetes részeként** szervezzük. Ide tartoznak többek között az önkiszolgálással, a környezet rendben tartásával, a növények és állatok gondozásával, valamint a közösségért végzett alkalmi feladatokkal kapcsolatos tevékenységek. A hangsúly a tevékenység öröme, a tapasztalatszerzésen és az önállósodás támogatásán van, nem pedig a teljesítményen.

A differenciálás lehetőségei

Képesség-, készségfejlesztési feladat:

I. szint (3-4 éves kor)

- Ismerkedjenek meg az önkiszolgáló munkával (testápolás, öltözködés, étkezés, rendrakás.)
- Kezdetben az óvodapedagógussal végezzenek munkát.

- Erejükhez mértén vegyenek részt a rendrakásban.
- A leesett, elszórt tárgyakat szedjék össze.
- Kérésre, végezzenek alkalomszerű munkákat: tárgyakat tegyenek a helyükre, segítsenek a csoportszoba díszítésében, a babaszoba elrendezésében, tárgyakat kérjenek el, adjanak át stb.
- Segítsenek az óvodapedagógus munkájában: adják kezébe az anyagokat, eszközöket.
- Segítsenek a környezet gondozásában: gyűjtsék össze a letört gallyakat, segítsenek a falevelek gyűjtésében, segítséggel öntözzék a virágokat stb.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő nevelő tevékenységek

- A naposok az óvodapedagógus irányításával, de önállóan végezzék a feladatukat.
- Terítsék fel az asztalterítőt, osszák szét az evőeszközöket, esztétikusan rendezzék el azokat.
- Étkezés után szedjék le az asztalt, a szokásoknak megfelelően.
- Segítsenek kisebb társaiknak: kísérjék őket, segítsenek megnyitni a csapot, segítsenek az öltözködésnél stb.
- Alkalmi megbízatásokat szívesen vállaljanak: adjanak át üzeneteket felnőtteknek, kínálják gyümölcssel társaikat, hajtogassanak szalvétát, segítsenek a szőnyegek fel- és legurításában stb.
- Segítsenek a foglalkozási eszközök kiosztásában és összeszedésében.
- Ellenőrizzék a játékok helyét játékelrakás után.
- Gondozzák környezetüket: sepregezzék az udvari burkolatot, gereblyézzék a leveleket, tisztítsák meg a tükröt, töröljék fel a kifolyt vizet, stb.
- Kapcsolódjanak be a madáretetők, itatók feltöltésébe.
- Gondoskodjanak a csoportban lévő kisállatokról (pl. hörcsög, hal, csiga).
- Locsolják meg a virágokat.
- Gyűjtsenek a barkácsoláshoz felhasználható növényi részeket, leveleket, magvakat.
- Figyeljenek a környezet rendjére.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Az óvodapedagógus megtanítja a gyermekeket a munkatevékenységek elvégzésére.
- Minden fajta munkában és minden gyermeknél megteremti az önálló munkavégzés lehetőségét.

- Biztosítja a gyermekek számára, a képességükhöz mért munkalehetőségeket.
- Kialakítja a munka állandóságát és folyamatosságát.
- A munka a napi tevékenység természetes részét alkotja.
- Biztosítja a legalkalmasabb eszközöket, rászoktatja a gyermekeket, hogy tartsák azokat rendben.
- A gyermekek munkáját igényli és számon tartja.
- Értékelésében a dicséret, a pozitív megerősítés dominál.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek az általuk különösen kedvelt munkafajtákban, egyéni tempójukban elmélyedhessenek, elegendő idő biztosításával.
- Eléri, hogy a gátlásos, visszahúzódó gyermekek is bekapcsolódjanak a munkába.
- A munkalehetőségek kialakításánál figyelembe veszi, hogy a gyermek a tevékenységét sikerként élje meg.
- A helyzeteket úgy alakítja, hogy a munkavégzés eredménye közös öröm legyen a gyermekekkel.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képes a saját személyével kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységekre.
- Szeret és tud társaival együtt dolgozni.
- Képes az egyszerű munkaeszközök rendeltetésszerű használatára.
- Szívesen vállal egyéni képességeinek megfelelő megbízatást, a feladatot elvégzi.
- Munkatevékenységeiben képes a kitartásra.
- Örömmel vállal naposi feladatokat.
- Szívesen közreműködik a növény- és állatgondozásban.
- Képes az elvégzett munka esztétikumára is ügyelni.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.

V.3. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél:

- A tevékenységben megvalósuló tanulás célja, hogy a gyermekek **tevékenységeiken, tapasztalataikon, játékaikon és élményeiken keresztül**, saját fejlődési ütemüknek megfelelően szerezzenek ismereteket és fejlődjenek képességeikben.

- Kiemelt cél a gyermekek eltérő fejlettségi szintjére épülő **differenciált tanulásszervezés**, amely lehetőséget biztosít arra, hogy minden gyermek saját képességeihez és szükségleteihez igazodóan kapcsolódjon be a tanulási folyamatba.
- A közös tevékenységek során fontos cél az **együttműködés, az egymástól való tanulás, a szociális kompetenciák és a közösségi értékek** fejlődésének támogatása.
- A nagyobb gyermekek tapasztalataikkal, önállóságukkal és példamutatásukkal segíthetik a kisebbeket, miközben maguk is fejlődnek a segítségnyújtás, a felelősségvállalás és az együttműködés terén.

Feladat:

- a gyermekek természetes érdeklődésére, kíváncsiságára, tapasztalataira és előzetes tudására épülő tanulási helyzetek biztosítása;
- a **játék és a tanulás egységének** érvényesítése, a játékos, élményszerű tapasztalatszerzés támogatása;
- a vegyes életkorú csoportból adódó fejlettségbeli különbségek figyelembevétele és a **differenciálás tudatos alkalmazása**;
- a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez igazodó feladatadás, eszközhasználat, segítségnyújtás és elvárások biztosítása;
- a gyermekek **aktív részvételének, önállóságának, kezdeményezőképességének és problémamegoldó gondolkodásának** ösztönzése;
- a tapasztalati tanulás, a felfedezés, a kísérletezés és a gyakorlati tevékenységek lehetőségeinek megteremtése;
- a különböző életkorú gyermekek együttműködésének és **egymástól való tanulásának** támogatása;
- az anyanyelvi, értelmi, szociális, érzelmi és testi képességek komplex fejlesztése;
- a gyermekek kérdéseinek, ötleteinek és egyéni megoldásainak elfogadása és ösztönzése;
- a sikerélmény biztosítása, a pozitív megerősítés és az önbizalom erősítése;
- a gyermekek fejlődésének folyamatos megfigyelése és az így szerzett tapasztalatok felhasználása a további pedagógiai tervezésben;
- a tanulási folyamat során olyan **biztonságos, elfogadó és ösztönző környezet** kialakítása, amelyben minden gyermek saját lehetőségeihez mérten bontakoztathatja ki képességeit.

Vegyes életkorú csoportban a tanulás szervezése rugalmasan történik: a közös élményeket és tevékenységeket szükség szerint egyéni, páros, mikro- és kiscsoportos formák egészítik ki. A pedagógus a tevékenységek során nem az azonos teljesítmény elérését tekinti elsődlegesnek, hanem azt, hogy **minden gyermek önmagához képest fejlődjön**, és a tanulás örömteli, cselekvő és motiváló folyamat legyen.

A differenciálás lehetőségei

Képesség-, készségfejlesztési feladat:

I szint (3-4 éves kor)

- Utánzásos minta- és modellkövetés útján bővüljenek ismereteik, alakuljanak szokásaik.
- A kezdeményezett tevékenységekben egyre gyakrabban vegyenek részt.
- Érdeklődjenek a környezet tárgyai, összefüggései iránt.
- A tanulást támogató környezet hatására bővüljenek ismereteik a környező világról.
- A spontán, játékos, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés biztosításával fejlődjön érzékelésük, észlelésük.
- Önkéntelen figyelmük kellő motiváltsággal egyre hosszabb ideig legyen fenntartható.
- Sokoldalú tevékenységek során formálódjon megfigyelő képességük.
- A játékos cselekvések hatására legyenek képesek az együttműködésre, kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és gyermektársaikkal.
- Próbáljanak folyamatosan kommunikálni.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

- A tanulást támogató környezet hatására legyenek képesek figyelemösszpontosításra, problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Alakuljon ki a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodásuk.
- A felfedezés, kutatás lehetőségének biztosításával ismerjék fel az ok-okozati összefüggéseket.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtésével fedezzék fel a gondolkodás örömet, fejlődjenek megismerő képességeik.
- Legyenek képesek a lényeges jegyek alapján általánosításokra.

- A feladatok végrehajtásában legyenek egyre kitartóbbak, alakuljon szabály- és feladattudatuk.
- Irányított megfigyelések, tapasztalatszerzés és felfedezés hatására, alakuljon szándékos és tartós figyelmük.
- A gyakorlati problémamegoldásra, kísérletezésre, felfedezésre épülő tanulással erősödjön cselekvő aktivitásuk.
- A feladatok hatására alakuljon tér és időészlelésük.
- A játékos és sokoldalú tapasztalatszerzés hatására rendelkezzenek egyre több ismerettel a környező világról, alakuljanak készségeik, képességeik és önfigyelmük.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel fejlődjön önbizalmuk és önértékelésük.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban önként és szívesen vegyenek részt.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Épít a gyermekek meglévő ismereteire, tapasztalataira, képességeire, kíváncsiságára.
- Biztosítja a minden érzékszervre ható „sajátélményű” tanulást.
- Kísérletezéssel, tevékenykedtetéssel, mozgással, párhuzamos tevékenységek szervezésével lehetővé teszi az egyidejű tapasztalatszerzést.
- Alapoz a gyermekek aktuális élményeire, motivációjára.
- Alkalmazza a kooperatív tanulási módszereket, projektpedagógiát, drámapedagógiát.
- A tanulás megszervezése során mindig sikerélményhez juttatja a gyermekeket.
- A kötetlen szervezeti forma valamennyi korcsoportban és fejlettségi szinten a tevékenységek egyik alapformája.
- A kötött szervezeti forma leginkább indokolt a mozgás tevékenység szervezésénél, valamint rendszerező tevékenységek alkalmával.
- Kihasználja a spontán tanulási lehetőségeket.
- A frontális foglalkoztatási formával szemben előnyben részesíti a mikrocsoportos, páros, egyénre szabott formát.
- Biztosítja a problémahelyzetek sokoldalú megközelítését és támogatja az újszerű megoldásokat.
- Az ismeretszerzés tartalmának meghatározásánál figyelembe veszi a gyermekek befogadó és feldolgozó képességét.

- Személyre szabott konkrét és pozitív értékeléssel segíti a reális énkép, önértékelés kialakulását.
- A tanulási tevékenységet, folyamatot annak szellemében szervezi, hogy minden gyermek fejleszthető.
- Egyéni szükségleteknek megfelelően biztosítja az ehhez szükséges tárgyi feltételeket (megfelelő, sokoldalúan felhasználható biztonságos eszközöket).

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Értelmi képességeik koruknak megfelelő szinten vannak.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- Kialakulóban vannak az iskolába lépéshez szükséges készségek, képességek, kulcskompetenciák.
- Megmutatkozik feladattudatuk, kitartásuk, önállóságuk.
- Természetes módon, szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykednek.
- Problémamegoldó képességük, kreatív gondolkodásuk, helyzetfelismerésük megfelelő.
- Nyitottak, kíváncsiságuk belső motivációvá alakul.
- A kompenzációra szoruló gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

V.4. Verselés, mesélés

Cél:

- A verselés és mesélés célja, hogy a gyermekek az irodalmi élményeken keresztül gazdagodjanak érzelmileg, értelmileg és anyanyelvi szempontból, miközben fejlődik **képzeletük, gondolkodásuk, szókincsük, kommunikációs készségük és érzelmi intelligenciájuk.**
- A mesék és versek segítségével a gyermekek életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően találkozzanak az emberi kapcsolatok, érzelmek, erkölcsi értékek és a közösségi együttélés alapvető mintáival.
- Vegyes életkorú csoportban kiemelt cél az **életkori sajátosságokhoz igazodó differenciálás**, valamint az egymásra figyelés és az egymástól való tanulás lehetőségének megteremtése.

- A közös mesélés és verselés erősíti a csoport összetartozását, a közös élmények pedig valamennyi gyermek számára biztosítják a bekapcsolódás és az érzelmi átélés lehetőségét.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel a magyar kultúra értékeinek átörökítése.
- A könyv, az irodalom, a művészetek iránti érdeklődés megalapozása.
- A gyermekek életkorának, érdeklődésének és fejlettségének megfelelő **igényes gyermekirodalmi alkotások** kiválasztása;
- A mese és a vers iránti érdeklődés, valamint az irodalomhoz kapcsolódó pozitív érzelmi viszony kialakítása;
- Az anyanyelvi nevelés, a **szókincs, a beszédértés, a kifejezőkészség és a kommunikáció** fejlesztése;
- A gyermekek figyelmének, emlékezetének, képzeletének és gondolkodásának gazdagítása;
- Az érzelmi biztonság, a belső képalkotás és az érzelmek felismerésének, megértésének támogatása;
- Az erkölcsi értékek, a társas kapcsolatok és a közösségi együttélés pozitív mintáinak közvetítése;
- A gyermekek aktív bevonása dramatizálással, bábozással, szerepjátékkal, mondókázással és verses játékokkal;
- A gyermekek **egyéni fejlettségéhez igazodó differenciált lehetőségek** biztosítása;
- A kisebb és nagyobb gyermekek közös irodalmi élményeinek megteremtése, az egymásra figyelés és az egymástól való tanulás támogatása;
- A gyermekek önálló vers- és meseválasztásának, történetalkotásának és kreatív önkifejezésének ösztönzése;
- A magyar népköltészet, népmese, mondóka, gyermekvers és kortárs gyermekirodalom értékeinek közvetítése;
- A könyvek, a könyvhasználat és az olvasás iránti pozitív attitűd megalapozása;
- A **mindennapos mesélés és verselés** nyugodt, szeretetteljes, érzelmileg biztonságos feltételeinek megteremtése.

- A versekhez, mesékhez, egyéb irodalmi művekhez való pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása.
- Az irodalmi alkotások iránti fogékonyság kialakítása.
- A versek, mesék szépségének a felfedeztetése.
- A gyermeki önkifejezés, ebből adódóan az örömforrás, saját élmény lehetőségeinek támogatása (saját vers- és mesealkotás, dramatizálás, bábozás stb.).
- Komplex személyiségfejlesztés a komplex irodalmi élmények nyújtásával.

Vegyes életkorú csoportban a pedagógus a közös irodalmi élmény mellett figyelembe veszi az eltérő életkori sajátosságokat: a kisebbek számára elsősorban a rövidebb, ritmikus, ismétlődő mondókák, versek és mesék, míg a nagyobbak számára összetettebb történetek, hosszabb mesék és verses alkotások is kínálhatók. A cél nem az azonos szintű teljesítmény, hanem az, hogy **minden gyermek a saját fejlettségének megfelelően, örömmel és aktívan kapcsolódjon az irodalmi élményekhez.**

Feladat:

Didaktikai feladat:

- Motiválás, érdeklődés felkeltése
 - Mesék/versek/mesedramatizálás iránti érdeklődés felkeltése.
 - Az irodalmi érdeklődés felkeltése, fokozása.
 - Az irodalmi élmény befogadására motiválás.
 - Az irodalmi művek iránti érzelmi motiválás.
- Új ismeret közlése
 - Ölbeli játékok megismertetése.
 - Az új mondóka/mese/vers/verses mese élményszerű bemutatása.
- Gyakorlás, ismétlés, alkalmazás
 - Ölbeli játékok ismétlése, gyakorlása.
 - Mondóka/mese/vers/verses mese ismétlése, gyakorlása.
 - A gyermeki önkifejezés lehetőségeinek alkalmazása (dramatizálás, bábozás),
 - Ismert irodalmi anyag felidézése, gyakorlása.
- Értékelés
 - A pozitív értékeléssel az irodalmi érdeklődés megerősítése.
 - Az értékelés során az irodalmi ismeretek pontosítása, megerősítése.

- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.
- A gyermeki önkifejezési lehetőségek pozitív megerősítése.

Nevelési feladat:

- Érzelmi nevelés, érzelmi élet gazdagítása (szereplőkkel való azonosulással, vágyak, kívánságok, szükségletek kivetülésével). A vers, mese mondanivalójának a segítségével az empátia, az egymásra figyelés, segítség tulajdonságainak kialakítása.
- Szorongásoldás, feszültségoldás a mesék varázslatos világával.
- Humorérzék fejlesztése.
- Erkölcsi nevelés, erkölcsi tulajdonságok gazdagítása (a jó és a rossz felismerésével, a követendő és az elutasítandó felismerésével).
- Az elvont erkölcsi fogalmak: becsület, igazság, őszinteség, hazugság, önzés, nagyravágyás, irigység stb. értelmezése.
- A közös irodalmi élmény megteremtésével közösségi nevelés, szocializáció elősegítése (összetartozás, összefogás, együttműködés, közös gondolkodás, vitakészség, együttműködés stb. készségének kialakítása).
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése).
- Beszédkedv fenntartása, erősítése.
- Esztétikai ízlés formálása, esztétikai igényesség kialakítása (igényesen megválasztott alkotásokkal, eszközökkel stb.).

A differenciálás lehetőségei

Képesség-, készségfejlesztési feladat:

I. szint (3-4 éves kor)

- A vers/mesehallgatással, mondókázással, versmondogatással fejlődjön beszédészlelésük, beszédértésük.
- A vers/mese meghallgatásával fejlődjön az érzékszervi szféra (auditív percepció).
- A vers/mese meghallgatásával fejlődjön belső képi világuk.
- Alakuljon mesetudatuk.
- A vers/mese szereplőinek, egy-egy mozzanatának felidézésével fejlődjön emlékezetük.

- A vers/mese meghallgatása által fejlődjön figyelmük, fantáziájuk.
- A vers/mese végighallgatásával fejlődjön figyelemkoncentrációjuk.
- Bővüljön szókincsük az új szavak meghallgatásával.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

- Legyen kialakult mesetudatuk. Érzékeljék a mese és a valóság különbségét.
- Fejlődjön emlékezetük a versek szövegének pontos visszaadásával, rögzítésével.
- Fejlődjön figyelmük, emlékezetük a mesecselekmény részleteinek a megfigyelésével és felidézésével.
- Fejlődjön a történeti sorrend (szerialitás) felismerése.
- A vers/mese ok-okozati összefüggéseinek felfedezésével fejlődjön logikus gondolkodásuk.
- A vers/mese meghallgatása és elmondása által fejlődjön képzeletük, fantáziájuk.
- A vers/mese szóhasználatának, kifejezéseinek megismerésével és használatával fejlődjön nyelvi kifejezőkészségük.
- A mese élményének felidézésével fejlődjön a mondatalkotási és kifejezőkészségük.
- A mondóka/vers/mese eljátszásával kapcsolják össze a verbális és a nonverbális kifejezőeszközöket.
- Bővüljön szókincsük a versben/mesében használatos új szavak megismerésével, értelmezésével és használatával.
-

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Életkori sajátosságoknak, csoportösszetételnek megfelelő igényes irodalmi anyagot állít össze.
- Az irodalmi anyagot évszakokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolja.
- A népi, klasszikus és kortárs irodalmi alkotások egyensúlyát megteremti.
- Megfelelő helyet, időt, eszközt biztosít (mesélő hely vagy mesekuckó, „meserituálék”).
- Megteremti a mindennapi mesélés, verselés, bábozás, dramatizálás lehetőségét.
- A gyermeki önkifejezéshez motiváló, esztétikus eszközöket biztosít.
- Érzelmi biztonságot, oldott légkört teremt a meséléshez, verseléshez.
- Helyes artikulációval, élményszerű előadásmóddal mintát ad a gyermekeknek.

- Alkalmat biztosít a gyermek saját vers és mese alkotására, ezzel segíti a gyermeki önkifejezés és kreativitás fejlődését.
- A műveltségterületek közötti komplexitást érvényesíti (irodalmi, zenei, vizuális stb.).
- Az IKT eszközöket célszerűen használja.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul a mesetudatuk.
- Képesek figyelemmel meghallgatni az irodalmi alkotásokat.
- Szívesen nézegetnek mesés, verses könyveket.
- Örömmel várják a mesélést, verselést.
- Néhány mesét, verset képesek emlékezetből felidézni.
- A mesében megismert szavakat, szófordulatokat képesek beszédükben alkalmazni.
- Az elkezdett mesét képesek folytatni, befejezni.
- Az irodalmi élményeket képesek vizuális módon is megjeleníteni.
- A mindennapi verselés, mesélés igényükké válik.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak.

V.5. Ének, zene, népi játék, tánc

Cél:

- A gyermekek **örömteli, közös élményeken és aktív cselekvésen keresztül** ismerkedjenek meg a zene, a magyar néphagyomány és a mozgás világával.
- A tevékenységek során fejlődjön zenei hallásuk, ritmusérzékük, éneklési készségük, mozgáskoordinációjuk, figyelmük és önkifejezésük, miközben erősödjön a közösséghez tartozás és az együttműködés élménye.
- Zenei élmények és tapasztalatok nyújtása.
- Zenei élmények, alkotások befogadására nevelés.
- Az éneklés, zenélés pozitív élményének a felfedeztetése.
- A folyamatos zenei élmények biztosítása.
- Az énekhez, zenéhez tánchoz, zenehallgatáshoz való pozitív viszony kialakítása.
- A zenei alkotások iránti fogékonyság kialakítása.
- A dallam, ritmus, mozgás egységének, élményének, szépségének a felfedeztetése.

- A szülőföld értékeinek átörökítése énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok által.
- A népzene megismertetése, megszerettetése.
- A gyermeki személyiség fejlesztése a művészetek, a zene eszközeivel.
- A gyermekek zenei anyanyelvének, zenei érdeklődésének, zenei ízlésének, zenéhez kapcsolódó mozgásának megalapozása, formálása.
- Zenepedagógiai módszerek, ritmikus mozgás, tánc, ének nevelő hatásának érvényesítése.
- Zenekedvelő emberek nevelése, elsősorban a néphagyományokon alapuló zenei anyaggal, klasszikus- és kortárművekkel.
- Esztétikai, művészeti értékek befogadására nevelés.

Vegyes életkorú csoportban a pedagógus a közös énekes-zenei élmények mellett figyelembe veszi az eltérő életkori és fejlettségi sajátosságokat: a kisebbek számára elsősorban az egyszerű, rövid, könnyen ismételt dalok, mondókák, ritmusjátékok és mozgásos énekes játékok, míg a nagyobbak számára összetettebb dalok, ritmusgyakorlatok, zenei játékok, valamint életkoruknak megfelelő népi gyermekjátékok és néptáncos elemek is kínálhatók. A pedagógus lehetőséget biztosít az önfeledt éneklésre, a zenehallgatásra, a ritmus és a mozgás örömteli megélésére, valamint a magyar népi kultúra és hagyományok játékos megismerésére. A cél nem az azonos szintű teljesítmény, hanem az, hogy minden gyermek a saját fejlettségének és képességeinek megfelelően, örömmel, aktívan és sikerélményekben gazdag módon kapcsolódjon az énekhez, zenéhez, a népi játékokhoz és a néptánc élményéhez.

Feladat:

Didaktikai feladat

- Motiválás, érdeklődés felkeltése
 - Az ének, zene, tánc iránti érdeklődés kialakítása, fenntartása.
 - Zenei érdeklődés felkeltése, fenntartása.
 - A zenei alkotások, zeneművek iránti érdeklődés felkeltése.
- Új ismeret közlése
 - Ölbeli játékok megismertetése.
 - Népi gyermekjátékdalok megismertetése.
 - Népi mondókák megismertetése.

- Népdalok megismertetése.
- Játékos táncmozdulatok megismertetése.
- Népi gyermektánc alapelemeinek megismertetése.
- Műdalok, más népek dalainak megismertetése.
- Jeles napokhoz kapcsolódó népi játékok megismertetése.
- Ritmushangszerek használatának megismertetése.
- A környezet zörejhangjainak megismertetése, felismeretése.
- Gyakorlás, ismétlés, alkalmazás
 - Ölbeli játékok gyakorlása/ismétlése.
 - Népi gyermekjátékdalok gyakorlása/ismétlése.
 - Népi mondókák gyakorlása/ismétlése.
 - Népi gyermektánc alapelemeinek gyakorlása/ismétlése.
 - Játékos táncmozdulatok gyakorlása/ismétlése.
 - Műdalok, más népek dalainak gyakorlása/ismétlése.
 - Jeles napokhoz kapcsolódó népi játékok gyakorlása/ismétlése.
 - A környezet zörejhangjainak felismerésének, megkülönböztetésének gyakorlása/ismétlése.
 - Ritmushangszerek használatának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.
- Értékelés
 - Az ellenőrzés, értékelés során a zenei ismeretek pontosítása, megerősítése.
 - A pozitív értékeléssel a gyermeki éneklési kedv megerősítése.
 - A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önismeret erősítése.

Nevelési feladat:

- A közös énekléssel, zenéléssel a közösségi érzés erősítése.
- A gyermekjátékdalok közös élményével a szocializáció elősegítése, fejlesztése.
- Gátlások feloldása a dalos játékok által.
- A közös játék által az együttműködés fejlesztése.
- A dalos játékok során a szabálytudatuk kialakítása.
- Egymás meghallgatásával türelemre nevelés.
- A dalok, mondókák mondanivalója által az akarati, erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.
- Zenei élmény nyújtásával az esztétikai ízlés fejlesztése.

- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- Komplex személyiségfejlesztés a zenei nevelés teljes eszköztárával.

A differenciálás lehetőségei

Képesség-, készségfejlesztési feladat:

I. szint (3-4 éves kor)

- Az egyenletes lüktetést érzékeljék, érzékeltessék.
- Fejezzék ki az egyenletes lüktetést játékos mozgással, tapssal, körbejárással.
- Tudjanak egyszerű játékos mozgásokat elvégezni.
- A magasabb és a mélyebb hangokat figyeljék meg, ismerjék fel.
- A változó kezdőmagasságot próbálják átvenni.
- A halk-hangos közötti különbséget figyeljék meg, ismerjék fel.
- Különböző zörejek, hangszerek, ritmushangszerek hangszínét ismerjék fel.
- A gyors és lassú közötti különbséget ismerjék fel, alkalmazzák énekléssel, mozgással.
- Segítséggel tartsák a tempót.
- Használjanak egyszerű ritmusjátékos hangszereket.
- Próbálkozzanak szöveges motívumok visszaéneklésével.
- Ismerjék fel a dalokat dúdolásról, hangszerjátékról.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

- Tudják megkülönböztetni az egyenletes lüktetést és a dalritmust.
- A dalok, mondókák ritmusát tudják visszaadni, legyenek képesek ritmusvisszhangra.
- A dalokat és mondókákat ismerjék fel ritmusról.
- Képesek legyenek kifejezni a különböző tempókat énekkel, mozgással.
- Tudjanak dallamvonalat rajzolni a levegőben.
- Képesek legyenek dallamfelismerésre.
- Képesek legyenek dallambújtatásra.
- Tudjanak dallamokat kitalálni.
- Értsék meg a halk-hangos fogalompárt, zenei tevékenységeken alkalmazzák.
- Képesek legyenek finomabb hangszínek megfigyelésére, megkülönböztetésére (természetben, zörejekben, beszéd- és énekhangokban).

- Ütőhangszereket használják önállóan.
- Találjanak ki játékos mozdulatokat.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Nyugodt légkörben, változatos módon kelti fel a gyermekek érdeklődését.
- A dal, zene alkalmazásával nemcsak megszépíti, megszínesíti a gyermeki hétköznapokat, hanem lehetőséget ad érzelmeik intenzív kiélésére, fogékonnyá teszi a gyermekeket a „szép” befogadására.
- Igényesen válogatja a zenei anyagot, elsősorban a klasszikus zene és a népzene anyagából, kiegészítve a kortárs művészeti alkotásokkal.
- A zenei anyagot évszakokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolja.
- Megfelelő helyet, időt, eszközt biztosít (megfelelő tér, hangszerek és jelmezek biztosítása).
- Megteremti a mindennapi ének, zene, tánc lehetőségét.
- A műveltségterületek közötti komplexitást érvényesíti (irodalmi, zenei, vizuális stb.).
- Az IKT eszközöket célszerűen alkalmazza.
- Lehetőség szerint színház és koncertlátogatást szervez.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek zenei élmény befogadására, élvezetére.
- Örömmel vesznek részt az énekes játékokban.
- Felismerik a jól ismert dalokat, mondókákat.
- Képesek az egyenletes lüktetést, ritmust érzékeltetni dalon, mondókán.
- Képesek ritmushangszereken játszani.
- Különbséget tudnak tenni a zenei fogalompárok között.
- Képesek halkán, hangosan, gyorsan, lassan, magasan és mélyen énekelni, mondókázni.
- Élvezettel végig tudják hallgatni az énekes, vagy hangszeres előadást.
- Meg tudják különböztetni hallás után környezetük hangjait, zörejeit.
- Képesek játékos táncmozdulatokra, összerendezett mozgásra.
- Tudnak egyszerű dallamokat improvizálni.

V.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

- A gyermekek **alkotótevékenységen, közvetlen tapasztalatszerzésen és saját élményeiken keresztül** bontakoztathassák ki kreativitásukat, képzeletüket és önkifejezésüket.
- A tevékenységek során fejlődjön képi kifejezőképességük, finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk, térbeli tájékozódásuk, valamint esztétikai érzékenységük.
- **Differenciált, egyéni fejlődési ütemhez igazodó alkotási lehetőségek biztosítása**, amelyben minden gyermek saját képességeinek és érdeklődésének megfelelően vehet részt. Az alkotás folyamatának öröme és a szabad önkifejezés elsődleges legyen, ne pedig az elkészült produktum minősítése.
- Az örömteli cselekvés és igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, esztétikai élmények befogadására.
- Az ábrázolás eszközeivel, öröm átélésével a gyermeki érzések, élmények kifejezésének elősegítése.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés során a gyermeki személyiség fejlesztése.
- Vizuális tapasztalatok és élmények nyújtása egyéni fejlettségnek, életkornak megfelelően.
- Vizuális élmények, alkotások befogadására nevelés.
- Új technikákkal való ismerkedés.
- A vizuális tevékenységek módszereivel, eszközeivel a gyermekek érzelmi és gondolati világának kifejezésére ösztönzés.
- A vizuális önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, ezáltal a vizuális élmények megtapasztaltatása.
- A folyamatos vizuális élmények biztosítása.
- Az alkotás élményéhez és öröméhez való hozzásegítés.
- Az ábrázoló tevékenységekhez való pozitív viszonyulás kialakítása.
- A gyermeki személyiség fejlesztése a művészetek, az ábrázolás eszközeivel.

Vegyes életkorú csoportban az alkotótevékenységek szervezése során a pedagógus ugyanahhoz a témához vagy élményhez kapcsolódva is eltérő nehézségű, különböző technikájú és eszközigényű lehetőségeket kínál. A kisebb gyermekek számára az egyszerűbb manipulációs és ábrázoló tevékenységek, míg a nagyobbak számára összetettebb technikák, önálló tervezést és kivitelezést igénylő feladatok is biztosíthatók. A gyermekek egymás alkotási folyamatát is megfigyelhetik, ötleteket meríthetnek egymástól, így a **közös élmény, az együttműködés és az egyéni fejlődés egyszerre érvényesül.**

Feladat:

Didaktikai feladat:

- Motiválás, érdeklődés felkeltése;
 - A vizuális tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése.
 - A vizuális eszközök iránti érdeklődés felkeltése.
 - Az ábrázoláshoz fűződő pozitív érzelmi viszony, motiváltság fenntartása.
- Új ismeret közlése:
 - A rajzolás technikáinak megismertetése.
 - A festés technikáinak megismertetése.
 - A mintázás alaptechnikáinak megismertetése.
 - A kézimunka alaptechnikáinak megismertetése.
 - A változatos technikák, anyagok, eszközök megismertetése.
 - Az ábrázoló eszközök használatának megismertetése.
 - Művészeti alkotások megismertetése.
 - Népművészeti elemek megismertetése.
- Gyakorlás, ismételés, alkalmazás:
 - A rajzolás technikáinak gyakorlása/ismételése/alkalmazása.
 - A festés technikáinak gyakorlása/ismételése/alkalmazása.
 - A mintázás alaptechnikáinak gyakorlása/ismételése/alkalmazása.
 - A kézimunka alaptechnikáinak gyakorlása/ismételése/alkalmazása.
 - A változatos technikák, anyagok, eszközök alkalmazása.
 - Az ábrázoló eszközök használatának gyakorlása/alkalmazása.
- Értékelés:
 - Az ellenőrzés, értékelés során a gyermekek pozitív megerősítése.

- Az ellenőrzés, értékelés során a technikák helyes alkalmazásának pontosítása, megerősítése.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.

Nevelési feladat:

- Érzelmi nevelés az alkotás öröme, élménye által.
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- A közös tevékenykedés közben a közösségi érzés erősítése.
- A gyermekek önálló vélemény alkotásának, döntési képességének fejlesztése.
- Feladattudat kialakítása, fejlesztése.
- Kreatív önkifejezés, alkotás igényének alakítása.
- A gyermekek esztétikai, vizuális fogékonyságának megalapozása.
- Esztétikai nevelés a vizuális tevékenységek befogadása által.
- Esztétikai igényességük alakítása, fejlesztése.
- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- Komplex személyiségfejlesztés a vizuális nevelés teljes eszköztárával.

A differenciálás lehetőségei

Képesség-, készségfejlesztési feladat:

I. szint (3-4 éves kor)

- Firkálgatással, rajzolgatással, festéssel fejlődjön képalakításuk.
- Fejlődjön ritmusképzésük többféle módon (vonalak rendszerével, körfirkával, formaismétléssel).
- Rajzoljanak nagyobb felületre, homokba pálcával, aszfaltra krétával, csomagolópapírra zsírkrétával.
- Gyakorolják az ujjal való festés technikáját.
- Gyakorolják a felület kitöltését festéssel.
- Próbálgassák a képi elemeket, részformák elemeit egymáshoz rendelni (pl. fej és törzs, autó és kerekei stb.).
- Az emberalak részformái fokozatosan jelenjenek meg: fej, törzs, karok, lábak.
- Próbálgassák tájékozódni a kép síkján: szélén, közepén.

- Alakuljon a ceruzafogásuk.
- Díszítsenek különféle sablonokat tetszés szerint.
- A rajzolás, festés során a színeket különböztessék meg.
- Próbálgassák a mintázás fogásait: gyurkálás, formálgatás, díszítés.
- Próbálgassák az anyagok formálását (ütögetés, karcolás, gyűrögetés, tépegetés, simítás, ragasztás stb.).
- Próbálkozzanak az olló használatával.
- Ismerkedjenek különféle anyagokkal, eszközökkel (ragasztó, fonál, színes papír stb.).
- Alapozzák tér-forma képzeiteik fejlődését játékok, tárgyak, kockák rakosgatásával.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

- Rajzolással, festéssel fejlődjön képalakításuk.
- A rajzolt formákat gazdagítsák, díszítsék részformákkal, színekkel, formaismétléssel.
- Emberábrázolásuk legyen részletes (fej, törzs, végtagok testrészei).
- Legyen helyes a ceruzafogásuk.
- Ismerjék az ecset helyes fogását, használatának módját, a festés technikáját.
- Változatos, sokrétű színt használjanak a rajzolás, festés során (színérzék fejlesztése).
- Keveréssel (is) előállított színekkel fessenek, díszítsenek.
- Mintázás során felismerhető formákat hozzanak létre az alaptechnikák pontos kivitelezésével (gömbölyítés, lapítás, sodrás).
- Tépéssel, sodrással fejlődjön finommotorikai képességük.
- Készítsenek különféle sablonoknak mintázatot sordísszal (meghatározott formák váltakozása, vagy képzelet alapján.).
- Alakítsanak képet, rajzoljanak az udvaron, aszfalton nagy méretben is (pl. térbeli játék útvonalának megjelenítése, ugróiskola).
- Térviszonyokat ábrázoljanak (egymás mellett, fölött, fent, lent, középen, szélén).
- Tudjanak használni könnyen megmunkálható anyagokat (textil, fonal, dobozok stb.).
- Gyakorolják az olló helyes használatát.
- Vonalak mentén gyakorolják a vágást.
- Próbálgassák a szövést, fonást, varrást.
- Készítsenek termésbábokat, barkácsoljanak különféle anyagokkal.
- Tér-forma képzeiteket gazdagítsák különféle térbeli alakzatok létrehozásával, építésével.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Nyugodt, oldott légkört, műhelyhangulatot alakít ki az alkotó tevékenységekhez.
- Az alkotó tevékenységek feltételeit megteremti (hely, idő, eszköz anyag, előzetes élmény, tapasztalatszerzési lehetőségek).
- A vizuális tevékenységek lehetőségét mindennap biztosítja.
- Állandó vizuális helyet/sarkot alakít ki.
- Az évszakok tematikája szerint tervezi a tevékenységeket.
- A tevékenységek előtt előkészíti az eszközöket.
- A vizuális tevékenységek differenciált szervezeti formáit biztosítja.
- Az eszközök használatát megismerteti a gyermekekkel.
- A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeit és eljárásait megismerteti.
- A kézimunkához használt anyagokat megismerteti.
- Változatos technikákat, anyagokat, eszközöket alkalmaz a csoport és az egyén fejlettségi szintjének megfelelően.
- Érdeklődést felkeltő vizuális élményeket és a változatos megfigyelési lehetőségeket biztosít.
- A gyermekek kreativitását kibontakoztatja (szabad eszközhasználat, a gyermekek által elérhető hely biztosítása).
- Épít a gyermeki aktivitásra.
- Erősíti a gyermekek alkotókedvét, erősíti önbizalmukat.
- Biztatja a gyermekeket az újszerű gondolkodásra.
- Bátorítja, serkenti a gátlásos gyermekeket.
- Gyakoroltatja az esztétikus környezet felismerését, óvását, alakítását.
- Igénye van az esztétikus környezet kialakítására.
- Ügyel a csoportszoba mértéktartó díszítésére.
- Élményszerző sétákat és kirándulásokat szervez megfelelő számú kísérő biztosításával.
- Gyűjti, illetve a gyerekekkel gyűjteti az évszakoknak megfelelő terméseket.
- Lehetőség szerint múzeumban, egyéb helyeken kiállításokat tekintenek meg.
- Lehetőség szerint a vizuális tevékenységek során a szelektív hulladékgyűjtést gyakorolja, gyakoroltatja.
- Az IKT eszközöket célszerűen alkalmazza.
- A gyermekek rajzait, alkotásait összegyűjti.

- Személyiségében a tolerancia, az elfogadás dominál, a gyermekek munkáit értékként kezeli.
- ✕ • Lehetővé teszi, hogy a gyermekek munkáit a szülők és a társaik is láthassák.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudnak egyszerű formákat rajzolni, papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Tudnak egyszerű formákat, alakzatokat festeni.
- Formaábrázolásuk változatos.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák.
- Egyszerűbb mozgásokat is meg tudnak jeleníteni.
- Bátran használják a színeket.
- Tudnak egyszerű felismerhető formákat mintázni, létrehozni.
- Tudják a kézimunka egyszerű alapelemeit alkalmazni.
- Tudnak térben egyszerű alakzatokat építeni.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, megnevezésére.
- Az általuk ismert eszközöket és technikákat biztosan alkalmazzák.
- Ceruzanyomatékuk és vonalvezetésük biztos és megfelelő.
- Képesek önállóan és csoportban is alkotni.
- Alkotásaik tiszták és esztétikusak.
- Képesek alkotás közben környezetük tisztaságára vigyázni.
- Képesek kifejezni gondolataikat, élményeiket egyszerű képalkotásban.
- Alkotásaikban megjelennek a mese és versillusztrációk.
- Képesek elképzelés után meseszereplőket, eseményeket megjeleníteni.
- Képesek közös vizuális tevékenységben együttműködni társaikkal.
- Képesek felfedezni a vizuális alkotások esztétikumát.
- Képesek meglátni környezetük szépségét, esztétikumát.
- Képesek saját és társaik alkotásairól önálló véleményt alkotni.

V.7. Mindennapos mozgás

Cél:

- A gyermekek számára életkoruknak, egyéni fejlettségüknek és mozgásigényüknek megfelelő, **rendszeres, örömteli és változatos mozgáslehetőség biztosítása.**

- A gyermekek testének, személyiségének és idegrendszerének fejlesztése, az egyéni szükségletek, képességek figyelembe vételével.
- A gyermekek fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgáslehetőség biztosítása.
- A mozgásképességek – a természetes fejlődésen túli (növekedés, fejlődés, érés) – fejlesztése.
- Egészséges életmódra nevelés.
- Az egészséges életmód kialakítása a testi-lelki-szellemi harmónia érdekében.
- Rendszeres egészségfejlesztő testmozgással a mozgás megszerettetése.
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése.
- A rendszeres mozgásigény kialakítása.
- A mozgáshoz való pozitív viszonyulás kialakítása.
- A rendszeres testmozgással a gyermekek edzése.
- A gyermekek mozgásos játékigényének a kielégítése.
- A gondozás, egészséges életmódra nevelés hatásainak felerősítése mozgásfejlesztéssel.
- Mozgáskultúra kialakítása, fejlesztése, gazdagítása.
- A komplex testmozgásokkal a gyermek egész személyiségének a fejlesztése.

Vegyes életkorú csoportban a pedagógus a közös mozgásos élmények mellett figyelembe veszi az eltérő életkori és fejlettségi sajátosságokat: a kisebbek számára elsősorban az egyszerű, játékos mozgásformák, utánzó mozgások, járás-, futás- és ugrásgyakorlatok, míg a nagyobbak számára összetettebb mozgásos feladatok, szabályjátékok, koordinációt, egyensúlyérzéklet és állóképességet fejlesztő gyakorlatok is kínálhatók. A pedagógus lehetőséget biztosít a természetes mozgásigény kielégítésére, a mozgás örömeinek megélésére, valamint a mozgáskészségek játékos, életkornak megfelelő fejlesztésére. A cél nem az azonos szintű teljesítmény, hanem az, hogy minden gyermek a saját fejlettségének és képességeinek megfelelően, örömmel, aktívan és sikerélményekben gazdag módon vegyen részt a mindennapos mozgásban, miközben fejlődik mozgáskoordinációja, testi ügyessége és mozgásbiztonsága.

Feladat:

Didaktikai feladat:

- Motiválás, érdeklődés felkeltése;

- Mozgáskedv felkeltése, fenntartása.
- Mozgásanyag iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása.
- Változatos mozgásfejlesztő játékokkal és eszközökkel a rendszeres mozgásaktivitás fenntartása.
- Új ismeret közlése:
 - A járás, futás anyagának megismertetése.
 - A gimnasztikai jellegű, játékos gyakorlatok megismertetése (szabadgyakorlatok, páros-, társas gyakorlatok, padgyakorlatok, bordásfalgyakorlatok, kéziszergyakorlatok: szalaggal, körkötéllal, babzsákkal, labdával stb.).
 - A csúszás, kúszás, mászás (természetes támaszgyakorlatok) anyagának a megismertetése.
 - Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése (vonalak között: járással, kúszással, mászással).
 - Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése emelt szeren (pl. pad).
 - Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése kéziszerekkel (szalag, babzsák, labda stb.).
 - Az ugrás, szökdelés anyagának megismertetése.
 - A talajtorna jellegű gyakorlat megismertetése (gurulás, bukfenc, tarkóállás és előkészítő gyakorlatai, kézállás előkészítő gyakorlatai).
 - A függésgyakorlat anyagának a megismertetése (bordásfalon, létrán, gyűrűn).
 - A szerugrás anyagának a megismertetése (padon végezhető különböző előkészítő ugrásgyakorlatok).
 - A labdagyakorlat megismertetése (fogás, gurítás, dobás-elkapás, hajítás, labdavezetés stb.).
 - A szabályjáték megismertetése (futójáték, fogójáték, sorverseny, váltóverseny, labdajáték, egyéb játék).
- Gyakorlás, ismétlés, alkalmazás:
 - A járás, futás anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.
 - A gimnasztikai jellegű, játékos gyakorlatok (szabadgyakorlatok, páros-, társas gyakorlatok, padgyakorlatok, bordásfalgyakorlatok, kéziszergyakorlatok: szalaggal, körkötéllal, babzsákkal, labdával stb.) gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.

- A csúszás, kúszás, mászás anyagának (természetes támaszgyakorlatok) gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (vonalak között: járással, kúzással, mászással).
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása emelt szeren (pl. pad).
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása kéziszerekkel (szalag, babzsák, labda stb.).
- Az ugrás, szökdelés anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.
- A talajtorna jellegű gyakorlat gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (gurulás, bukfenc, tarkóállás és előkészítő gyakorlatai, kézállás előkészítő gyakorlatai).
- A függésgyakorlat anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (bordásfalon, gyűrűn).
- A szerugrás anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (padon végezhető különböző előkészítő ugrásgyakorlatok).
- A labdagyakorlat gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (fogás, gurítás, dobáselkapás, hajítás, labdavezetés stb.).
- A szabályjáték gyakorlása/ismétlése/alkalmazása. (futójáték, fogójáték, sorverseny, váltóverseny, labdajátékok, egyéb játékok).
- **Értékelés:**
 - Az ellenőrzés, értékelés során a helyes mozgáskivitelezés pozitív megerősítése.
 - Az ellenőrzés, értékelés során a mozgás ismeretek pontosítása, megerősítése.
 - A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.

Nevelési feladat:

- Érzelmi nevelés a pozitív érzelmi hatások által.
- Érzelmi nevelés a pozitív megerősítések alkalmával.
- Közösségi nevelés, szociális képességek fejlesztése a mozgásos játékok során.
- Együttműködési képesség fejlesztése.
- Versengési képesség fejlesztése.
- Érdekérvényesítési képesség fejlesztése.
- Önállóság fejlesztése.
- Tűrőképesség, kitartás fejlesztése.

- Kudarcűrőképesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- A sikerélmény biztosításával a pozitív önértékelés fejlesztése.
- Szokások alakításával a kívánatos viselkedésminták elsajátítása.
- Erkölcsi nevelés az akarati tulajdonságok fejlesztésével.
- Az egészséges versenyszellemmel az erkölcsi érzék fejlesztése.
- A szabálytudat kialakításával értelmi nevelés.
- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- Anyanyelvi nevelés a helyes kommunikációs mintával.
- Esztétikai nevelés a harmonikus, esztétikus mozgás kialakításával.

Képesség-, készségfejlesztési feladat

A fejlesztési feladatok meghatározásának elve:

A különbség a képességfejlesztés mértékében érhető utol, amely pedig az egyes mozgásanyagok végrehajtásának minőségében tükröződik. Fontos szem előtt tartani, hogy vannak olyan mozgásos képességek és készségek, amelyek fejlődése nem fejeződik be az óvodáskorban.

A differenciálás lehetőségei:

I. szint (3-4 éves kor)

- Alakuljon ki a testtudatuk, testképük.
- Fejlődjön a nagymozgásuk.
- Fejlődjön a szem kéz, szem-láb koordinációjuk.
- Alakuljon a térészlelésük.
- Fejlődjön az alaklátásuk.
- Alakuljon a lateralitás. Tudják megkülönböztetni a test két oldalát a kéz segítségével (szalag, matrica használata).
- Fejlődjének a motorikus alapkészségeik (kondicionális képességek, koordinációs képességek, ízületi mozgékonyág).
- Fejlődjön az alap állóképességük (kondicionális képesség).

- Fejlődjön az alapcso képeességük (amely biztosítja az alapvető mozgásokat, kondicionális képeesség fejlődését).
- Fejlődjön a reakció képeességük (kondicionális képeesség)
- Fejlődjön a téri tájékozódó képeességük (koordinációs képeességek).
- Fejlődjenek a keresztcsatornák (vizuális-tapintásos, vizuális-auditív).

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

- Fejlődjön a finommotorikus mozgásuk .
- Fejlődjön a szem-kéz-láb koordinációjuk.
- Fejlődjön a térérzékelésük.
- Fejlődjön a mozgásérzékelésük.
- Alakuljon ki a testséma.
- Alakuljon ki az „oldaliség”, a laterális dominancia.
- Motoros képeességük összehangoltan fejlődjön (kondicionális, koordinációs képeességek, izületi mozgékonyág).
- Fejlődjön az erő-állóképességük (kondicionális képeesség).
- Fejlődjön a mozgásgyorsaságuk (kondicionális képeesség).
- Fejlődjön a gyors reakció képeességük (kondicionális képeesség).
- Fejlődjön a mozdulatgyorsaságuk (kondicionális képeesség).
- Fejlődjön a mozgásritmus képeességük (koordinációs képeességek).
- Fejlődjön az egyensúlyérzékük (koordinációs képeességek).
- A testséma kialakulása által fejlődjön az izomérzékelésük (koordinációs képeességek).
- Fejlődjenek a keresztcsatornák (vizuális-auditív-kinesztétikus).

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A mozgástevékenységekhez jó hangulatot teremt.
- Gondoskodik arról, hogy a játék az elsődleges, a versengés ne legyen hangsúlyos.
- A mozgástevékenységek anyagát a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembe vételével állítja össze.
- Biztonságos, higiénikus környezetet teremt a spontán és szervezett mozgástevékenységekhez.
- Az aktivitási szintek változtatásával biztosítja a megfelelő terhelést.
- A mindennapi mozgás feltételeit megteremti (hely, idő, tér, eszköz).
- Kötetlen formában biztosítja a szabad mozgástevékenységet.

- Biztosítja a mindennapi frissítő mozgást szabadon és szerrel egyaránt (pl. ugróiskola, ugrókötelezés, hintázás, labdázás, bukfencezés).
- Változatos mozgásfejlesztő eszközöket alkalmaz a spontán és szervezett mozgástevékenységekhez.
- A szervezett mozgásos tevékenységek közben a kéziszerket gyakran használja.
- Az óvodai udvar nagymozgást fejlesztő lehetőségeit mindennap kihasználja.
- A szervezett mozgástevékenységeket játékosan vezeti.
- Biztosítja a spontán és szervezett mozgásos tevékenységek közben a téri irányok, névutók megismerését, gyakorlását.
- A spontán érzelmi motivációkra épít, az egyéni fejlettség figyelembe vételével.
- A szervezett mozgástevékenységhez minden gyermek megfelelő, kényelmes ruházatáról gondoskodik.
- Biztosítja a balesetmentes tárgyi környezetet.
- Az IKT eszközöket célszerűen használja (zenés bemelegítés, relaxálás stb.).

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel vesz részt a különféle mozgásos tevékenységekben.
- Igényli a mindennapi mozgást.
- Az óvodai mozgásfejlesztő eszközök, kéziszer használata ismeri.
- Nagymozgása harmonikus, összerendezett.
- Képes helyben szökdelni, páros és egy lábon fel- és leugrani.
- Páros lábon történő előre és hátraugrása biztos.
- Különböző dobásformákat elsajátít.
- Az elkapott szert (labdát) biztonságosan kezeli. Ismeri, alkalmazza az alapvető labdatechnikai elemeket.
- Mászása, csúszása, kúszása összerendezett mozgású.
- Egyensúlya szokatlan testhelyzetekben (mint pl. egy lábon állás) megfelelő.
- Finommotorikája fejlett, iskolakezdésre alkalmas.
- Szem-kéz-láb koordinációja fejlett, stabil.
- Téri tájékozódása kialakult, az irányokat meg tudja különböztetni.
- Testsémája és a laterálisága kialakult.
- Alap-állóképességgel rendelkezik, bírja a terhelést.
- Erő-állóképességgel rendelkezik (képes nagyobb erőfeszítésre).

- A szervezett mozgáshoz kapcsolódó vezényszavakat ismeri, megérti.
- Egészséges versenyszellemmel rendelkezik.
- Szabálytudata kialakult.

V.8. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel

Cél:

- A gyermekek eljuttatása olyan tapasztalat birtokába, melyek a közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi világban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményének, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése, megszerettetése.
- Környezettudatos magatartás kialakítása, természetvédő és szerető emberré válás elősegítése.
- A gyermeki tevékenységek közbeni ismeretszerzés biztosítása a környező valóság formáiról, mennyiségi viszonyairól, tárgyak tulajdonságairól (matematikai tartalmú tapasztalatok).
- A természeti, emberi, tárgyi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A szűkebb/tágabb környezet megismertetése.
- Emberi alkotások védelme, értékek megőrzésére nevelés.
- Szülőföld, néphagyományok megismertetése, néphagyományőrzés.
- Szülőföld szeretetére nevelés.
- Családi, óvodai és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetése, védelmére nevelés.
- A természetszerető, a természetet védeni vágyó gyermekek nevelése.
- Környezetkultúra és a biztonságos életvitel megalapozása.
- Környezettudatos magatartásformálás. Fenntarthatóságra nevelés.
- Az ökológiai szemléletmód (természetvédelem) megalapozása.
- Minden gyermeki tevékenységben a matematikai tartalom felfedeztetése.
- Természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól felfedeztető tapasztalatszerzés.
- A matematikai tartalmú tapasztalatok alkalmazása a gyermeki tevékenységekben.

Vegyes életkorú csoportban a pedagógus a közös tapasztalatszerzés és felfedezés során figyelembe veszi az eltérő életkori és fejlettségi sajátosságokat: a kisebbek számára elsősorban az egyszerű, játékos megfigyelések, érzékelésre és tapasztalásra épülő tevékenységek, válogatások, párosítások és mennyiségi tapasztalatok, míg a nagyobbak számára összetettebb megfigyelések, összehasonlítások, rendszerezések, mérések, számlálási és problémamegoldó feladatok, valamint a környezetben felfedezhető matematikai összefüggések felismerése is kínálható. A pedagógus lehetőséget biztosít a gyermekek közvetlen tapasztalatszerzésére, a környező világ jelenségeinek megfigyelésére, felfedezésére és az azokhoz kapcsolódó matematikai tapasztalatok játékos megszerzésére. A cél nem az azonos szintű teljesítmény, hanem az, hogy minden gyermek a saját fejlettségének és képességeinek megfelelően, örömmel, aktívan és kíváncsian fedezze fel környezetét, miközben fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása, problémamegoldó képessége és matematikai tapasztalata.

Feladat:

Didaktikai feladat:

- Motiválás, érdeklődés felkeltése
 - A téma iránti pozitív érzelmi motiválás, a gyermeki kíváncsiság felkeltése.
 - A pozitív érzelmi viszony, motiváltság fenntartása.
- Új ismeret közlése:
 - A természeti környezetről folyamatos ismeretszerzés biztosítása (pl. az őszi jellemző jegyeinek felfedeztetése).
 - Az emberi környezetről folyamatos tapasztalatszerzés (pl. a bolti eladó munkájának bemutatása).
 - A tárgyi környezet folyamatos megfigyeltetése, megtapasztaltatása (pl. a szárazföldi közlekedési eszközök megfigyeltetése séta közben).
 - Tapasztalatszerzés a halmazokról (becslés, mérés, létrehozás, bontás, elemek számlálása, párosítás, csoportosítás, összehasonlítás).
 - Tapasztalatszerzés a relációkról (kisebb, nagyobb, ugyanakkora; több, kevesebb, ugyanannyi; magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú; szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles; nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz; előtte, mellette, jobbra, balra, mögött, fölött, alatt, között; elemek rendezése; sorszámnev; sorozatok).

- Geometriai tapasztalatszerzés (kör, gömb, kocka, négyzet, téglatest, téglalap, térbeli építések, alkotások biztosítása, a szimmetriák felfedeztetése).
- Téri irányok, névutók megismertetése.
- Gyakorlás, ismétlés, alkalmazás;
 - A természeti környezetről szerzett ismeretek gyakorlása/alkalmazása (pl. Az őszi jellemző jegyeinek felismerése, megnevezése).
 - A tárgyi környezetről meg tapasztalt ismeretek alkalmazása (pl. A szárazföldi közlekedési eszközök felismerése, megnevezése).
 - Az emberi környezetről szerzett tapasztalatok gyakorlása (pl. A szimulációs játék során a bolti eladó munkájának gyakorlása).
 - A halmazokkal végzett matematikai műveletek gyakorlása/ismétlése/ alkalmazása (becslés, mérés, létrehozás, bontás, elemek számlálása, párosítás, csoportosítás, összehasonlítás).
 - A relációkról szerzett ismeretek, műveletek gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (kisebb, nagyobb, ugyanakkora; magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú; szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles; nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz; előtte, mellette, jobbra, balra, mögött, fölött, alatt, között; elemek rendezése; sorszámnev; sorozatok).
 - Geometriai formákról szerzett ismeretek, gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (kör, gömb, kocka, négyzet, téglatest, téglalap, térbeli építések, alkotások biztosítása, a szimmetriák felfedeztetése).
 - Téri irányok, névutók gyakorlása, használata.
 - A megszerzett matematikai ismeretek alkalmazása a gyermeki tevékenységekben.
- Rendszerezés, rögzítés:
 - A természeti környezetről szerzett ismeretek rendszerezése megadott szempontok alapján.
 - A tárgyi környezetről meg tapasztalt ismeretek rendszerezése megadott szempontok alapján.
 - Az emberi környezetről szerzett tapasztalatok rendszerezése megadott szempontok alapján.
 - A megszerzett matematikai ismeretek rögzítése a gyermeki tevékenységekben.
- Értékelés:
 - Az ellenőrzés, értékelés során a gyermekek pozitív megerősítése.

- Az ellenőrzés, értékelés során az ismeretek pontosítása, megerősítése.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.

Nevelési feladat:

- Természeti, emberi, tárgyi környezet szeretetére, megbecsülésére nevelés.
- A sokrétű ismeretszerzéssel a gyermekek biztonságérzetének növelése a szűkebb és tágabb környezetben.
- A közös tapasztalatszerzések során a társas kapcsolatok, akarat tulajdonságok fejlesztése.
- A kulturált magatartási-, viselkedési szokások alakítása.
- A gyermekek erkölcsi érzékének, erkölcsi ítélőképességének formálása.
- Az önálló véleményalkotás elősegítése tudatos pedagógiai helyzetek kialakításával.
- Dicsérrettel, biztatással a pozitív én-kép, önértékelés kialakítása.
- A természet esztétikumának felfedeztetése, érzékeltetése.
- Az esztétikai érzék megalapozása, fejlesztése.
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- A gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatása.

Képesség-, készségfejlesztési feladat

A differenciálás lehetőségei:

I. szint (3-4 éves kor)

- Ismerkedjenek meg saját jelükkel, a csoportszobával és az óvoda helyiségeivel, udvarával.
- Ismerkedjenek meg az óvodában dolgozó felnőttekkel.
- Ismerkedjenek meg (biztonságérzetük kialakulása után) az óvoda közvetlen környezetével (az óvoda utcájával és annak főbb épületeivel).
- Ismerjék fel és nevezzék meg a képeken látható családtagjaikat (fényképekről, digitális képekről).
- Figyeljék meg a természet változásait az udvaron, élményszerző séta közben, kiránduláson.

- Figyeljék meg az évszakok jellemző jegycit: időjárás, öltözködés, növények, állatok élete stb.
- Figyeljék meg, kapcsolódjanak be a természetgondozó munkákba (falevél sepregetés, gyűjtés, gereblyezés, hólapátolás, száraz ágak, gallyak gyűjtése, növények ültetése, gondozása).
- Ismerkedjenek meg több érzékszervre hatóan (ízlelés, szaglás, tapintás) az évszakok jellemző gyümölcsseivel, zöldségeivel.
- Ismerkedjenek meg az évszakok terméseivel, terményekkel (dió, makk, gesztenye, mogyoró, napraforgó mag, búza, kukorica).
- Ismerkedjenek meg az évszakok jellemző ünnepeivel, ünnepköreivel.
- Ismerjenek meg néhány háziállatot, és figyeljék meg azok jellemző jegyeit (kutya, macska, ló, tyúk, kakas stb.).
- Ismerjenek és nevezzenek meg néhány vadon élő állatot, melyek a hallott mesékben, versekben szerepelnek (róka, farkas, medve, nyúl, őz, szarvas).
- Ismerjék meg a nálunk telelő madarakat. Kapcsolódjanak be a madáreleségek készítésébe. Figyeljék meg az udvaron elhelyezett madáretetőket.
- Ismerjék fel és nevezzék meg főbb testrészeit.
- Ismerkedjenek meg a testrészek alapvető funkcióival.
- Szerezzenek játékos tapasztalatokat az érzékszervek funkcióiról.
- Ismerjék az alapvető egészségvédelmi szokásokat (kézmosás, zsebkendő használat, időjárás szerinti öltözködés stb).
- Ismerjék meg az orvos gyógyító munkáját.
- Ismerjék meg és gyakorolják a csoportos gyalogos közlekedés elemi szabályait, a gyalogátkelőhelyen való közlekedést.
- Figyeljék meg az autóúton és sínen közlekedő járműveket, nevezzék meg azokat.
- Ismerjék meg a környezettudatos magatartás elemi szabályait (vigyázzanak a növényekre, állatokra, környezetük tisztaságára).

Matematikai tapasztalatok szerzése a következő területeken:

Halmazok (1- 5-ös számkörig)

- Összehasonlítás tulajdonságaik szerint (szín, forma, nagyság).
- Számosság megállapítása becsléssel majd számlálással, tőszámnevek.
- Elemek csoportosítása megadott szempontok szerint.

- Több, kevesebb, ugyanannyi megállapítása becsléssel, majd számlálással.
- Halmaz elemeinek változtatása (hozzáadás, elvevés, ugyanannyivá tétel).

Relációk

- Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, összeméréssel.
- Kisebb, nagyobb.
- Magasabb, alacsonyabb.
- Hosszabb, rövidebb.
- Névutók használata (előtt, mellett, mögött, fölött, alatt).
- Elemek rendezése megadott szempontok szerint (növekvő sorrend).

Geometria tapasztalatok szerzése

- Gömb, gömbölyű.
- Kör alakú témakörben.

II. szint (5-6-7 éves kor) Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

- Nevezzék meg az óvoda pontos nevét, csoportjainak elnevezését, és az óvodában dolgozó felnőtteket nevükön szólítsák.
- Élményszerző séták, kirándulások alkalmával ismerkedjenek meg az óvoda tágabb környezetével.
- Sorolják fel saját családtagjaik vezeték- és utónevét, ismerjék a rokoni kapcsolatokat (apa, anya, gyerekek, testvérek, nagyszülők, dédszülők, unokatestvérek).
- Nevezzék meg lakcímüket, szüleik foglalkozását, munkahelyét.
- Fedezzék fel és nevezzék meg a természet, évszakok látható változásait, az évszakok szépségét.
- Ismerjék fel, és nevezzék meg az évszakok jellemző jegyeit: időjárás, öltözködés, növények, állatok élete, ember természetgondozó munkája.
- Fedezzék fel a természet változása és az állatok élete közötti összefüggéseket (állatok élete ősze – költöző madarak, állatok élete télen – téli álm, elbújás, stb.).
- Ismerjék, nevezzék meg az évszakokra jellemző gyümölcsöket, zöldségeket, virágokat (piaclátogatás során).
- Ismerjék fel és nevezzék meg, csoportosítsák az évszakok jellemző terméseit, terményeit.

- Önállóan végezzék az apróbb udvargondozó munkákat, így szerezenek tapasztalatot az ember természetgondozó munkájáról (kiskertgondozás, gyógynövények ültetése, falevelek önálló összegyűjtése stb.).
- Ismerjék fel, nevezzék meg az évszakokhoz kapcsolódó ünnepköröket, ünnepeket, jeles napokat, azok jellemzőit.
- Ismerjék fel, nevezzék meg a háziállatokat, azok jellemző jegyeit.
- Csoportosítsák a háziállatokat: négylábúak, háziszárnyasok.
- Ismerjék fel, hogy a háziállatoknak az ember számára milyen haszna van.
- Ismerjék és nevezzék meg az udvaron, kirándulások, élményszerző séták alkalmával látott bogarakat, rovarokat, kisebb állatokat (béka, gyík, giliszta).
- Ismerjék fel, hogy miből és hogyan lehet madáreleséget készíteni, etessék rendszeresen a madarakat az óvoda udvarán.
- Ismerjék fel és nevezzék meg az erdőn, mezőn, hazai tájakon élő vadon élő állatokat.
- Ismerjék meg a vadászok, vadőrök természetgondozó, természet átalakító munkáját.
- Ismerkedjenek meg a földgömbbel.
- Ismerjék és nevezzék meg a napokat, napszakokat, hónapokat, évszakokat.
- Ismerjék fel, hogy az óvodában milyen napszakokat töltünk.
- Ismerkedjenek meg az egzotikus tájakon élő vadállatokkal (Vadsparkban, állatkerti kirándulásokon, laptop, tablet, projektor használatával).
- Nevezzék meg testrészeiket, azok funkcióit.
- Nevezzék meg az érzékszerveket, és azok funkcióit. Ismerjék meg, hogy a bőrünkkel is tudunk érzékelni (hőérzékelés).
- Ismerjék fel a betegség – orvos gyógyító munkája – gyógyszerek közötti okozati összefüggéseket.
- Nevezzék meg az egészségmegőrző szokásokat: kézmosás, tisztálkodás, orrfúvás, érzékszervek védelme, helyes öltözködés, stb.
- Nevezzék meg a gyalogos közlekedés szabályait, ismerjék a jelzőlámpa, gyalogátkelőhely funkcióját.
- Csoportosítsák a közlekedési eszközöket aszerint, hogy hol közlekednek (vízi, légi, szárazföldi) és gyorsaság szerint.
- Végezenek egyszerű játékos kísérleteket különböző anyagokkal: levegővel, hóval, jéggel, vízzel, homokkal, papírral, stb. Ismerjék meg azok tulajdonságait.

- Ismerjék meg a környezettudatos magatartás alapjait, gyakorolják azokat (szelektív hulladékgyűjtés, takarékoskodás vízzel, elektromos árammal, környezet épségének, tisztaságának megóvása, állatok, természeti környezet védelme, stb.)

Matematikai tapasztalatok szerzése a következő területeken:

- Halmazok (1-10-es számkörben)
 - Összehasonlítás tulajdonságaik szerint (szín, forma, alak, számosság).
 - Összehasonlítás becsléssel, párosítással, számlálással (több, kevesebb, ugyanannyi).
 - Számosságuk megállapítása számlálással, tőszámnév.
 - Rendezés számosság szerint.
 - Rendezés sorszám szerint, sorszámnevek.
 - Igaz-hamis ítéletek megállapítása.
 - Bontás részhalmazra, részhalmazok elemeinek számlálása.
 - Elemek csoportosítása tulajdonság szerint.
 - Halmaz elemeinek egyesítése, számosság megállapítása.
 - Tulajdonságaik változtatása számosság szerint (hozzáadás, elvétel, ugyanannyivá tétel).
- Relációk
 - Mennyiségek összehasonlítása becsléssel és összeméréssel.
 - Kisebb, nagyobb, ugyanakkora.
 - Több, kevesebb, ugyanannyi.
 - Magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas.
 - Hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú.
 - Szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles.
 - Nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz.
 - Űrtartalom megállapítása méréssel.
 - Névutók használata (előtt, mellett, mögött, fölött, alatt, között, jobbra, balra).
 - Elemek rendezése megadott szempontok szerint, sorozatok.
- Geometria
 - Gömb.
 - Kör.
 - Téglatest.

- Téglalap.
- Kocka.
- Négyzet.
- Vonalak, zárt vonalon belül, kívül levő pontok.
- Szimmetrikus alakzatok felismerése, előállítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A külső világ megismerését – amelybe beletartozik a matematika tartalmú tapasztalatok megszerzése is – óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeli.
 - A matematikai tapasztalatok megszerzését a külső világ megismerése közben, a játékok, kirándulások, alkotások, barkácsolások, énekes-mozgásos, vizuális stb. tevékenységek alkalmával életszerűen megtapasztalva, vagy éppen az óvodapedagógus által felkínálva jeleníti meg.
 - Az évszakok tematikája szerint tervez és valósít meg.
 - Kiemelten kezeli a természet- és környezetvédelmet.
 - Az évszakhoz kapcsolódó ünnepköröket, ünnepeket és jeles napokat megünnepli.
 - A tapasztalatszerzés eszközeit a tevékenységek előtt gondosan előkészíti.
 - A tevékenységekhez megfelelő élményt, helyet, időt és eszközt és biztosít.
 - Élményszerző sétákat, kirándulásokat szervez.
 - A gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére épít.
 - Természetsarkot alakít ki (termések gyűjtése, rügyeztetés, csíráztatás, hajtás, növények gondozása stb.).
-
- Lehetőség szerint veteményes, gyógynövényes, virágos kertet alakít ki és folyamatosan gondozza a gyermekekkel.
 - Évszaknak megfelelő kerti munkákat szervez (falevelek gereblyézése, összegyűjtése, hólapátolás stb.).
 - Télen eteti a madarakat.
 - Lehetőség szerint gyakoroltatja a szelektív hulladékgyűjtést, a vízzel, elektromos árammal való takarékoskodást.
 - Megismerteti a helyi néphagyományokat, szokásokat.
 - Egyszerű kísérleteket végeznek (vízzel, növényvel, levegővel stb.).

- A külső világ tevékeny megismerésében rejlő matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzését biztosítja.
- Biztosítja a műveltségterületek közötti komplexitás érvényesítését (irodalmi, zenei, vizuális stb.).
- Az IKT eszközöket célszerűen alkalmazza.
- Érvényesíti a játékosság elvét.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják a nevüket, szüleik nevét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Ismerik a pontos lakcímüket.
- Eligazodnak az óvoda környékén.
- A családi, tárgyi, óvodai kultúra értékeit megismerték.
- Ismerik a helyi néphagyományokat, szokásokat.
- Megnevezik saját testrészeit, érzékszerveiket.
- Ismerik az egészséges életmód alapvető szokásait.
- Kialakult a tisztaság iránti igényük.
- Ismerik az orvos gyógyító munkájának fontossága.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, rovarokat.
- Tudják az állatokat lakóhelyük szerint csoportosítani.
- Felismerik környezetük növényeit, azok gondozását.
- Különbséget tesznek az évszakok között, gyönyörködnek szépségükben.
- Megnevezik a napszakokat, azok jellemző jegyeit.
- Megkülönböztetik a közlekedési eszközöket (vízi, légi, szárazföldi).
- Tudják az alapvető közlekedési szabályokat, azokat betartják.
- Képesek az állatok, növények megbecsülésére.
- A környezettudatos magatartásuk kialakulóban van.
- Felismerik, megnevezik az alapszíneket és színárnyalatokat.
- Egyszerűbb problémát képesek észlelni és megoldani.
- Környezetükben lévő mennyiségi, térbeli, formai összefüggéseket felismerik.
- Elemi számfogalmuk kialakult, tárgyakat legalább 10-ig meg tudnak számolni, összehasonlítani (több, kevesebb, ugyanannyi).

- Felismerik az ok-okozati összefüggéseket.
- Helyesen használják a matematikai kifejezéseket.
- Követik az irányokat.
- Tudnak térben tájékozódni.
- Képesek térbeli, síkbeli alakzatokat szétválogatni.

VI. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az óvodai nevelés folyamatának eredményeként, a gyermek belső érésének, valamint a családi és óvodai nevelés együttes hatásának köszönhetően a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség egymással összefüggő, egymást erősítő területek. A fejlődés üteme gyermekenként eltérő, ezért az alábbi jellemzők **irányadó tendenciák, nem merev követelmények.**

Testi és egészséges életmóddal kapcsolatos fejlődés

Óvodáskor végére a gyermek:

- testi fejlődése életkorának megfelelő, szervezete teherbíróbbá válik;
- mozgása összerendezettebbé, harmonikusabbá válik;
- kialakulóban van a mozgások tudatos irányításának képessége;
- mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke, térbeli tájékozódása fejlődött;
- képes különböző természetes mozgások, mozgásformák és mozgásos játékok egyre tudatosabb végrehajtására;
- finommotorikája megfelelően fejlett, szem-kéz koordinációja lehetővé teszi az életkorának megfelelő manipulációs és ábrázoló tevékenységeket;
- testi szükségleteit egyre önállóbban képes kielégíteni;
- kialakulnak az egészséges életmódhoz kapcsolódó alapvető szokásai;
- önállóan vagy kevés segítséggel képes a tisztálkodással, öltözködéssel, étkezéssel és környezetének rendben tartásával kapcsolatos feladatok elvégzésére;
- egyre inkább igényli a mozgást, a szabad levegőn való tartózkodást és az egészséges életvitelt.

Az Alapprogram a testi fejlettség részeként külön kiemeli az összerendezettebb mozgást, a harmonikus finommozgást, valamint a mozgás, a viselkedés és a testi szükségletek szándékos irányításának képességét.

Érzelmi, erkölcsi és közösségi fejlődés

Óvodáskor végére a gyermek:

- érzelmileg egyre stabilabb, képes érzelmeinek felismerésére és fokozatos szabályozására;
- kialakulóban van az önmagáról alkotott reális, pozitív énképe;
- képes örömeit, bánatát, szükségleteit és problémáit megfelelő módon kifejezni;
- egyre jobban képes mások érzéseinek, szándékainak és szükségleteinek felismerésére;
- társas kapcsolataiban együttműködőbb, kezdeményezőbb és segítőkészebb;
- képes kapcsolatteremtésre gyermekekkel és felnőttekkel;
- elfogadja és követi a közösségi élet alapvető szabályait;
- képes alkalmazkodni a közösség szokásaihoz és szabályaihoz;
- fokozatosan képessé válik szükségletei késleltetésére;
- kialakulóban van a felelősségérzete saját cselekedeteiért;
- megtapasztalja a segítségnyújtás, az együttműködés és a közösséghez tartozás értékét;
- képes a konfliktusok egyre kulturáltabb kezelésére, felnőtt segítségének elfogadására;
- tiszteltet tanúsít társai, a felnőttek, a környezet és az értékek iránt.

Az Alapprogram szerint a szociálisan érett gyermek képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre, szabályokhoz való alkalmazkodásra és szükségletei késleltetésére.

Értelmi, kognitív fejlődés

Óvodáskor végére a gyermek:

- érdeklődő, kíváncsi, nyitott az új tapasztalatokra;
- képes figyelmének szándékos irányítására, figyelme egyre tartósabb;
- képes megfigyelésekre, tapasztalatok összegzésére és egyszerű következtetések levonására;
- emlékezete, felidéző képessége és gondolkodása fejlődött;

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása;
- képes egyszerű problémák felismerésére és megoldására;
- képes tapasztalatok, információk összehasonlítására, rendszerezésére, csoportosítására;
- érdeklődik az őt körülvevő világ jelenségei iránt, kérdéseket fogalmaz meg;
- képes a tanulási helyzetekbe bekapcsolódni, a feladatot megérteni és annak elvégzésére törekedni;
- kialakulóban van a tanuláshoz szükséges feladattudata és önállósága.

Az Alapprogram az iskolakezdés szempontjából kiemeli az érzékelés és észlelés differenciálódását, a téri észlelést, a vizuális és akusztikus differenciálást, a téri tájékozottságot és a testséma kialakulását, valamint a szándékos figyelem és az elemi fogalmi gondolkodás megjelenését.

Anyanyelvi és kommunikációs fejlődés

Óvodáskor végére a gyermek:

- érthetően, folyamatosan és életkorának megfelelően kommunikál;
- gondolatait, érzéseit, élményeit és szükségleteit érthető módon képes kifejezni;
- aktívan használja szókincsét, amely folyamatosan gazdagodik;
- különböző mondatszerkezeteket és mondatfajtaikat használ;
- képes beszélgetésben részt venni, társaira és a felnőttekre figyelni;
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- képes kérdések megfogalmazására és azok megválaszolására;
- érdeklődik a mesék, versek, mondókák és könyvek iránt;
- képes rövidebb történetek, események, élmények elmondására;
- beszédében egyre pontosabban használja a nyelvi szabályokat.

Az Alapprogram konkrétan elvárásként fogalmazza meg az érthető, folyamatos kommunikációt, a gondolatok és érzelmek kifejezését, a különböző mondatszerkezetek használatát, valamint mások beszédének megértését és végighallgatását.

Matematikai tapasztalatok és gondolkodás

Óvodáskor végére a gyermek:

- rendelkezik elemi mennyiségi ismeretekkel;
- képes tárgyak, személyek, jelenségek összehasonlítására;
- felismeri a mennyiségi, formai, nagyságbeli és téri viszonyokat;
- képes válogatásra, csoportosításra és sorba rendezésre;
- használja és értelmezi az alapvető téri viszonyokat;
- rendelkezik a korának megfelelő számlálási tapasztalatokkal;
- felismer egyszerű matematikai összefüggéseket;
- képes egyszerű matematikai problémák megoldására;
- tapasztalatait játékában és mindennapi tevékenységeiben alkalmazza.

A matematikai tapasztalatszerzés az Alapprogram szerint elsősorban a környezet tevékeny megismerésébe ágyazva történik, és a mennyiségi, alak, nagyságbeli, valamint téri viszonyok felismerését, a tér-, sík- és mennyiségismeret fejlődését szolgálja.

Külső világ tevékeny megismerése

Óvodáskor végére a gyermek:

- ismeri és megnevezi önmagát, családjának alapvető adatait;
- rendelkezik a közvetlen környezetéről és lakóhelyéről életkorának megfelelő ismeretekkel;
- felismeri a napszakokat és az évszakokhoz kapcsolódó alapvető változásokat;
- ismeri a környezetében előforduló fontosabb növényeket és állatokat;
- tapasztalatokat szerez a természet jelenségeiről és változásairól;
- felismeri az emberi tevékenység és a természeti környezet kapcsolatát;
- kialakulóban van a természet és a környezet védelme iránti felelősségérzete;
- ismeri a biztonságos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri és alkalmazza a környezetkultúra és a biztonságos életvitel alapvető szokásait;
- ismeri szűkebb környezetének fontosabb értékeit, hagyományait;
- pozitív érzelmi viszonyt alakít ki a természethez és környezetéhez.

Az Alapprogram a környezet megismerését a gyermek aktív tapasztalatszerzésére építi, és hangsúlyozza a természet, a helyi környezet, a hagyományok, valamint a fenntarthatóság és környezettudatos magatartás jelentőségét.

Játék, kreativitás és önkifejezés

Óvodáskor végére a gyermek:

- képes elmélyülten és örömmel bekapcsolódni a játékba;
- játékában felhasználja tapasztalatait, élményeit;
- képes szerepek felvételére és alakítására;
- képes társakkal együttműködve játszani;
- egyre inkább képes a szabályjátékok szabályainak elfogadására és követésére;
- kreatív, kezdeményező és ötleteit játékában megvalósítja;
- képes saját élményeinek és belső képzeleteinek különböző tevékenységekben való kifejezésére.

Az Alapprogram a játékot az óvodai nevelés **legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységének** tekinti, amelynek naponta visszatérő, hosszan tartó és lehetőleg zavartalan módon kell érvényesülnie.

Művészeti, zenei és esztétikai fejlődés

Óvodáskor végére a gyermek:

- szívesen énekel, mondókázik, vesz részt énekes és népi játékokban;
- fejlődik ritmusérzéke, zenei hallása és zenei emlékezete;
- képes a közös énekléshez és zenei tevékenységhez alkalmazkodni;
- érdeklődik a népi játékok, néptánc és a magyar néphagyomány iránt;
- szívesen rajzol, fest, mintázik, barkácsol és alkot;
- képes élményeit, érzéseit és elképzeléseit vizuális eszközökkel kifejezni;
- fejlődik képi-plasztikai kifejezőképessége, finommotorikája és szem-kéz koordinációja;
- nyitottá válik az esztétikai élmények befogadására;
- megbecsüli saját és társai alkotásait;
- érdeklődik a mesék, versek, zenei és képzőművészeti alkotások iránt.

Az Alapprogram az ének-zenei, népi játékos, táncos, valamint az ábrázoló tevékenységeket a személyiségfejlesztés és az esztétikai nevelés fontos eszközeinek tekinti.

Munka jellegű tevékenységek és önállóság

Óvodáskor végére a gyermek:

- egyre önállóbban végzi önkiszolgáló tevékenységeit;
- szívesen vállal életkorának megfelelő feladatokat;
- képes a rábízott feladatot megérteni és elvégezni;
- kitartóbbá válik a tevékenységek végzésében;
- fejlődik felelősségérzete és feladattudata;
- képes a közösség érdekében egyszerű munkát végezni;
- vigyáz környezetére, eszközeire és a közösen használt tárgyakra;
- képes társai és a felnőttek segítségére;
- megtapasztalja a munka, az erőfeszítés és az elvégzett feladat értékét.

Az Alapprogram a munka jellegű tevékenységeket a kitartás, önállóság, felelősség és céltudatosság alakításának fontos eszközeként határozza meg.

Tanulási képességek és óvoda-iskola átmenet

Óvodáskor végére a gyermek:

- érdeklődő és motivált a megismerés iránt;
- képes bekapcsolódni irányított és spontán tanulási helyzetekbe;
- képes a feladat megértésére és annak elvégzésére törekedni;
- figyelmét egyre tudatosabban képes irányítani;
- képes tapasztalatainak felidézésére és alkalmazására;
- képes egyszerű problémák megoldására;
- rendelkezik a tanuláshoz szükséges alapvető szokásokkal;
- kialakulóban van feladattudata, feladattartása, kitartása és önállósága;
- képes a szabályokhoz és a tanulási helyzetekhez való alkalmazkodásra;
- nyitott az új ismeretek és tapasztalatok iránt.

A jelenlegi Alapprogram szerint a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, ugyanakkor az iskolakezdéshez **testi, lelki és szociális érettség egyaránt szükséges.**

Óvodáskor végére olyan gyermekek nevelésére törekszünk, akik testi fejlettségük és mozgásuk tekintetében életkoruknak megfelelően fejlettek, önállóak az alapvető önkiszolgáló

tevékenységekben, érzelmileg kiegyensúlyozottak, képesek kapcsolatteremtésre és együttműködésre, elfogadják a közösségi élet alapvető szabályait, érdeklődők és nyitottak a körülöttük lévő világ megismerésére. Anyanyelvi és kommunikációs képességeik lehetővé teszik gondolataik, érzéseik és élményeik kifejezését, figyelmük, emlékezetük, gondolkodásuk és problémamegoldó képességük fejlett. Rendelkeznek az életkoruknak megfelelő matematikai és környezeti tapasztalatokkal, kreativitásuk és önkifejezésük kibontakozóban van. Képesek feladatok vállalására, azok kitartó elvégzésére, önállóságra és együttműködésre. Mindezek alapján a gyermekek többsége az óvodáskor végére rendelkezik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, lelki és szociális érettség alapjaival.

Nagyon fontos, hogy ezek **fejlődési jellemzők és tendenciák, nem teljesítménykövetelmények**. Az Alapprogram maga is az egyéni fejlődési ütem, az egyéni sajátosságok és a személyiséghez igazodó pedagógiai hatások figyelembevételét írja elő.

VII. Tervezőmunka az oviKRéta rendszerében

Óvodánkban a pedagógiai tervezőmunka és a nevelőmunka dokumentálása az **oviKRÉTA rendszerben**, az intézmény pedagógiai programjával és a hatályos jogszabályi előírásokkal összhangban történik. A dokumentáció célja a pedagógiai folyamatok tudatos tervezésének, nyomon követésének, értékelésének és szükség szerinti módosításának támogatása.

A tervezés során az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek **életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségi szintjét, szükségleteit, érdeklődését és tapasztalatait**, valamint a csoport aktuális helyzetét. Vegyes életkorú csoportjainkban kiemelt szerepet kap a differenciálás, az egyéni bánásmód, az egymástól való tanulás és a közös tevékenységekben rejlő fejlődési lehetőségek biztosítása.

A tervezés során törekszünk arra, hogy a dokumentáció **a tényleges pedagógiai folyamatokat tükrözze**, támogassa a tudatos pedagógiai döntéseket, ugyanakkor ne váljon öncélú adminisztrációvá. A tervezés és az értékelés egymásra épülő folyamatot alkot: a gyermekek megfigyeléséből és a megvalósult tevékenységek tapasztalataiból kiindulva szükség szerint módosítjuk a következő időszak pedagógiai feladatait.

VII.1. A csoportnapló

Az óvodai csoportnapló az óvoda **pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének és dokumentálásának eszköze**. Tartalma a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítja a csoport életének, a nevelési folyamatoknak, a tervezésnek, a megvalósításnak és az értékelésnek a nyomon követhetőségét.

A csoportnapló vezetése során törekszünk a **szakszerűsége, folyamatosságra, naprakészségre és a pedagógiai tartalom elsődlegességére**. A dokumentációban megjelennek a csoport sajátosságai, a nevelési célok és feladatok, a napirend és tevékenységek, a pedagógiai tervezés, valamint a megvalósítás tapasztalatai és az ezekből következő pedagógiai feladatok.

A csoportnaplóban rögzített tervezésnek tükröznie kell óvodánk **gyermekközpontú, differenciáló és egyéni bánásmódra épülő pedagógiai szemléletét**. Vegyes életkorú csoportjainkban a tervezés alapja a gyermekek közös tevékenységeinek megszervezése, amelyben az egyéni fejlettséghez igazodó differenciált feladatadás és segítségnyújtás biztosítja minden gyermek fejlődésének támogatását.

Az oviKRÉTA rendszere többek között az alábbiakra alkalmazandó:

- Csoportnapló - óvodai tevékenységek, események rögzítésére dokumentumok csatolására. A csoport története egyben, egy helyen látható és kezelhető.
- Gyermek fejlődésének nyomon követése - egy gyermek története egyben, egy helyen látható és kezelhető.

A csoportnapló célja:

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjával, az intézmény Pedagógiai Programjának célrendszerével, az intézmény nevelési gyakorlatával összhangban történő tervezés.
- Az óvodapedagógusok módszertani szabadságának, szakmai önállóságának érvényesülése.

Feladata:

- Életkori sajátosságoknak megfelelő, fejlettségi szintet differenciáló és csoporthoz igazított műveltségterületek közvetítése.

- A gyermek előzetes ismereteire, tapasztalataira és az aktualitásokra épülő rugalmas tervezés.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 91.§ (2.), (3.) szerinti csoportnaplót vezet.
- A csoportnaplóban feltünteti az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, a Pedagógiai Program nevét.
- Figyelembe veszi az óvodai csoportnapló kötelező tartalmi elemeinek felvezetését és tervezését:
 - A gyermekek nevét és óvodai jelét.
 - A fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hathétéves gyermekek számát.
 - A sajátos nevelési igényű gyermekek számát.
 - Azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek.
 - A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét.
 - A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket.
 - A hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban.
 - A nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat.
 - A szervezési feladatokat.
 - A tervezett programokat és azok időpontjait.
 - A gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit, az értékeléseket.
 - A hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt.
 - A feljegyzést a csoport életéről.
 - Születésnapok, névnapok felvezetését.
 - Befogadási terv tervezését, értékelését.
 - A tehetséggondozás megalapozását, értékelését.
 - Tematikus éves tervet.
 - A szülők napközbeni elérhetőségét.

- Egy nevelési évben két alkalommal nevelési tervet készít, amelyet értékelés követ.
- A nevelési tervekben két fejlettségi szinten történő tervezést valósít meg.
- A nevelési tervek pedagógiai tartalma a gyermekek fejlesztésére fókuszál, konkrétan meghatározza, mi a fejlesztési cél, hová kívánja eljuttatni a gyermekeket az adott fejlettségi szinten.
- Amennyiben van SNI gyermek, hátrányos helyzetű gyermek a csoportban, a nevelési terv tartalmazzon rá vonatkozóan fejlesztési célokat.
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás ütemterve heti tervezéssel készül.
- A hetiterv egymással összefüggő tevékenységterveket tartalmaz.
- A tevékenységekben megvalósuló tanulást a következő elemekkel tervezi: téma, cél, feladat, módszer, eszköz, szervezeti forma, a differenciálás két szintje.
- A feladatokat a következő módon tagolja: didaktikai, nevelési, készség- és képességfejlesztési feladat.
- A tematikus éves tervet évszakonként tervezi, két fejlettségi szinten.
- A nevelési év augusztus 31-ig tart, a tervező munka tükrözi a nyári időszak feladatait is.
- A tervezésnél érvényesíti a következő pedagógiai elveket:
 - A tervezés a csoport fejlettségi szintjéhez igazodik.
 - Előre átgondolt, tudatos.
 - Hagyományokra és innovatív elemekre egyaránt épül.
 - Érvényesül a komplexitás.

VII.2. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja az oviKréta rendszerében

Cél:

- A gyermekek önmagához viszonyított fejlettségi szintjének, állapotának megismerése.

Feladat:

- A fejlődés folyamatának nyomon követése, megfigyelése, mérése, értékelése, a kapott eredmények alapján a továbbfejlesztés.
- A fejlesztés irányvonalának meghatározása, a legmegfelelőbb fejlesztési eljárások kiválasztása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 93/A. § (1) (2) szerinti, a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációt vezet. (A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát).
- Biztosítja és a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció kötelező elemeit:
 - A gyermek anamnézisét.
 - A befogadási-beszoktatási időszak végén a tapasztalatok rögzítését.
 - A gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint intézményi elvárásként a játékra, munka jellegű tevékenységekre vonatkozó megfigyeléseket, és az egészségi állapotra vonatkozó (testi fejlettség, látás, hallás) megállapításokat.
 - A gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt.
 - Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző óvodapedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait.
 - A szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait.
 - A szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.
- A megfigyelésen túl, a gyermekek fejlettségének mérésére a DIFER (Diagnosztikus fejlődésvizsgáló és kritériumorientált rendszer) mérőeszközt használja valamennyi óvodapedagógus.
- MSSST (Meeting Street School Screening Test) szűrőtesztet végez a **Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Móraalmi Tagintézménye** az 5. életévet betöltött gyermekeknél, hogy időben feltárja a majdani tanulási zavarok kialakulásáért felelős részképességek hiányosságait. Az egyéni eredmények tükrében azután eldönthető, hogy szükséges-e további, pontosabb és részletesebb diagnózist adó szakvizsgálat.
- A sajátos nevelési igényű és hiányos részképességű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

- A gyermekek öt éves korában a fejlesztő óvodapedagógusok mérik fel a gyermekek fejlettségi szintjét (DIFER mérés), a kontroll mérést az óvodapedagógusok végzik.
- Minden óvodapedagógus nagy hangsúlyt fektet a gyermekek fejlettségét bemutató dokumentációk bizalmas kezelésére.

VII.3. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló kiemelt intézkedések

Cél:

- A nevelés minden területére az egyenlő bánásmód biztosítása, a meglévő hátrányok csökkentése.
Minden tevékenység során a diszkrimináció és szegregációmentessé megvalósítása.
- Kölcsönös felelősségen alapuló együttműködés a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.

Feladat:

- A gyermeki jogok érvényesítése, mindenekfelett álló érdekeik képviselése.
- Az intézmény szolgáltatásaihoz egyenlő hozzáférés biztosítása.
- Az egyenlő esélyek biztosítása, a törvényi előírások figyelembe vétele.
- A másság elfogadása, a különbözőségek sokszínűségének tolerálása.
- A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése érdekében a pedagógiai kultúra megújítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Megismeri a gyermekek szükségleteit.
- A gyermekek érdeklődését figyelembe vevő differenciált, személyes bánásmódot alkalmaz.
- Megvalósítja minden gyermek egyéni képességei és szükségletei szerinti fejlesztését.
- A gyermekek személyiségfejlődését önmagához viszonyítja.
- A gyermekek fejlődését önmagukhoz képest konkrétan, reálisan, előremutatóan, segítő módon értékeli.
- Változatos módszerek és foglalkoztatási formák alkalmazásával biztosítja a felzárkóztatást, a kiemelkedő képességek gondozásának lehetőségét.
- Az egyéni bánásmód megvalósulását reálisan, szakszerűen elemzi, értékeli.

- A szülőket korrekt módon tájékoztatja, támogatja a gyermeki jogok védelmében.
- A gyermekek fejlődését biztosító, esélyegyenlőséget segítő támogatási formákat felkutatja, a családokhoz juttatja.
- Az óvodán kívüli szervezetek segítő tevékenységét összehangolja a gyermekek szükségleteivel.
- Korrekciós – érzelmi, szociális, értelmi és mozgásos – feladatok ellátásában szakemberrel történő együttműködést kezdeményez.

VII.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- A szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik
- A szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szocvtv. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül **legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.**
- A gyermek **elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei**, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.
- **Halmazottan hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében **a fenti három pontban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll.**

Valamint továbbá:

- A nevelésbe vett gyermek.
- Az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Cél:

- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése.
- A gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet, és a hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozásának érvényesülése.

Feladat:

- Intézkedések a hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozására.
- Egyes nevelési területek erőteljesebb középpontba helyezése és tudatosabb érvényesítése.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratását támogatja.
- Az integrációt elősegítő csoportalakítás feltételeit megteremti.
- Igazolatlan hiányzások minimalizálására törekszik.
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítását támogatja.
- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést végez.
- A kisgyermek egyénre szabott beszoktatását biztosítja.
- Az érzelmi nevelés, szocializáció, egészséges életmódra nevelés, kommunikációs nevelés területeinek fejlesztésére nagy hangsúlyt helyez.
- Önmaga és környezete társadalmi érzékenységét tudatosan fejleszti.
- Korszerű óvodapedagógiai módszereket alkalmaz.
- Egészségügyi szűrővizsgálatokat kezdeményez.
- A gyermekorvosi és védőnői tanácsadás fontosságát hangsúlyozza.
- Gyermekjóléti szolgáltatásokat kezdeményez, illetve szervez.
- A szociális ellátórendszerrel aktívan együttműködik.
- Iskolaérettség elérését tudatos pedagógiai munkával támogatja.
- Az iskolaválasztást támogatja.
- Az érintett iskolákkal közös óvoda-iskola átmenetet segítő programokat szervez.
- Minden szülővel személyes kapcsolatot alakít ki.
- Rendszeres tájékoztatást ad a gyermekek fejlődéséről.
- Egyéni beszélgetéseket kezdeményez.

- Szülői közösségeket tudatosan alakítja, közösségfejlesztő rendezvényeket szervez.
- Családlátogatásokat kezdeményez.
- Szemlélete partnerközpontú, a szülői igények kielégítésére törekszik.

VII.5. A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Cél:

- Minden gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, saját családi környezetében történő egészséges felnevelkedésének támogatása.
- A pedagógiai és gyermekvédelmi feladatok szoros kapcsolódásával a gyermekek fejlődését hátráltató körülmények megszüntetése.
- Bizalomra épülő kapcsolatrendszer kialakítása az óvoda és a családok között.

Feladat:

- Szeretetteljes légkör megteremtése, óvó-védő szociális funkciók biztosítása.
- A prevenció kiterjesztése minden gyermekre.
- A gyermeki szükségletek kielégítése minden rendelkezésre álló eszközzel.
- Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása a hátrányok csökkentésére.
- Egyéni képességekre és fejlődési ütemre igazított nevelés.
- A gyermekek családi hátterének, szociális körülményeinek megismerése.
- A veszélyeztető körülmények feltárása.
- A szülői szerep eredményesebb megvalósításának segítése.
- A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Biztosítja a gyerekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védőóvó intézkedésekre javaslatot tesz.
- Az újonnan érkező gyerekek befogadását segíti, beilleszkedésüket igyekszik zökkenőmentessé tenni.
- A problémákat, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, jelzi a gyermekvédelmi felelősnek, és adekvát szakember – pl. pszichológus segítségét kéri.
- Igazolatlan hiányzás esetén tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatását differenciált fejlesztéssel segíti.

- A szülőkkel korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Szükség esetén családlátogatásokat szervez, a tapasztalatokat dokumentálja.
- Probléma esetén fogadóórákat kezdeményez.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködik.
- A családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében a támogatáshoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a kisgyerek családban történő felnevelését.

A gyermekvédelmi felelős feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Az intézményben a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat összefogja.
- Tájékoztatja a szülőket a különböző kedvezményekről, anyagi veszélyeztetés esetén rendszeres vagy rendkívüli támogatás megállapítását kezdeményezi.
- Együttműködik a jelzőrendszer tagjaival.
- Családlátogatáson, fogadóórán az óvodapedagógusokat segíti, támogatja.
- Segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, ha a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel az óvoda nem tudja megszüntetni.
- Elkészíti a jelzőrendszeri beszámolót.
- Prevenációs és szabadidős programokat szervez.
- Szociális szolgáltatásokat szervez.
- A gyermekvédelmi naplóban dokumentálja a gyermekvédelmi munkát.

VIII. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Sajátos nevelési igényű kisgyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján, a következő zavarral küzd:

- Mozgásszervi.
- Érzékszervi.
- Értelmi vagy beszéd fogyatékos.
- Több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos.
- Autizmus spektrum zavar.
- Egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar).

Cél:

- Az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával, intézményünk biztonságot nyújtó, természetes befogadó közege a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, függetlenül hova tartozásuktól, egyéni adottságaiktól, fejlődési ütemüktől.

Feladat:

- Az önkiszolgáló tevékenység, különösen az alapvető testi szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységek (tisztálkodás, öltözés-vetkőzés, étkezés, szobatisztaság) fejlesztése a kisgyermek saját lehetőségeinek határain belül.
- Szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Tudatos önállóságra nevelés.
- Az adekvát játék- és eszközhasználat elősegítése.
- A fejlesztés tervezésekor az egyéni fejlődési ütem, a sérülés jellegének, súlyosságának figyelembe vétele.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A különbözőséget elfogadó, befogadó környezetet teremti, a sikeres beilleszkedést segíti.
- A fejlesztést a gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára építi.
- Figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségét, az adott fizikai, mentális állapotát.
- A mindennapok folyamán, a sajátos nevelési igényű gyermekeknél kiemelten kezeli az egyéni bánásmód elvét.
- Szükség szerint igénybe veszi a pedagógiai asszisztens segítségét.
- A fejlesztési cél érdekében, a pedagógiai asszisztens és a dajka munkáját koordinálja.
- Segítséget nyújt az alkalmazkodó készség, együttműködő készség, akaraterő, önállóságra törekvés terén.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a segítő szakemberekkel.
- Segítően együttműködik a szülőkkel.

IX. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:

- Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Cél:

- Támogató óvodai környezet kialakításával a beilleszkedés, szocializáció segítése.

Feladat:

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek életkorukhoz mért fejlesztése.
- A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével, a gyermekek közösségbe történő integrálása.
- Társas kapcsolataik kialakításának, magatartásszabályozási hiányosságaiknak csökkentése.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Az egyéni fejlődést nyomon követő dokumentációban fejlesztési tervet készít.
- A fejlesztési tervben hangsúlyt kap a szociális kompetenciák fejlesztése.
- Együttműködik a fejlesztőpedagógussal, külső szakemberekkel.
- Egyéni különbségek kezelésére alkalmas módszereket, eljárásokat alkalmaz.
- A fejlesztési cél érdekében, a pedagógiai asszisztens és a dajka munkáját koordinálja.
- A szülőt folyamatosan tájékoztatja a fejlesztés, fejlődés előre haladásáról.

X. A kiemelten tehetséges gyermekek gondozása

- A köznevelési törvény szerint **kiemelten tehetséges gyermek**: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

- Többségében valljuk, hogy óvodáskorban csak tehetségigéretekről, gyanúról, csírákról, lehetőségekről beszélünk, ezek azonosítása és fejlesztése képességeik és személyiségük megismerése által lehetséges.
- **Az óvodai csoportokban az ügyesebb gyermekek fejlesztése a mindennapi játékos, cselekvéses helyzetekben és tevékenységekben valósul meg.** A gyerekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységekben.
- Ezek a foglalkozások hozzájárulnak az óvoda gyermek személyiségének komplex fejlődéséhez, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató környezet és az óvónő személyisége is pozitívan befolyásol.
- **A tehetségműhelyek kötelezően szerveződnek.**
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok megfigyelései, javaslatai alapján kerülhetnek be az **5-7 éves gyermekek**. A megfigyeléseket az óvodába lépéstől kezdve végezzük, s mire a gyermekek elérik az ötödik életévüket, kitűnik, hogy kinek van kiváló képessége, zenei hallása, fejlett nyelvi kifejezőképessége, logikus gondolkodása, ki az, aki jobban érdeklődik a természeti jelenségek iránt, vagy az átlagtól eltérő, kiváló mozgáskoordinációs képességekkel rendelkezik.

Elvi megállapítások:

„Az átlag feletti képességgel, kreativitással, motivációval rendelkező gyermek a tehetséges.”

- A tehetséggondozó tevékenység a fenti, átlag feletti lehetőségekkel bíró gyermekekre terjed ki.
- Tehetséggondozó tervet csak a tehetségigéretként beazonosított gyermekekre kell írni, a gyermek egyéni fejlődési dokumentációjában.
- A csoportban a gyermek tehetségének gondozása a mindennapi tevékenységekbe beépítve történik egyénileg vagy csoportosan.
- Dokumentáció: Tehetségfelismerő lap, szülői kérdőív. Egyéni tehetséggondozó terv a gyermek egyéni fejlődési dokumentációjában.

Cél:

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, és személyiségük optimális fejlesztése gazdagító programmal.

- Az óvodapedagógusok tekintetében tájékozottság a tehetséggondozás szakirodalmában, a Gardneri területek ismerete.

Feladat:

- A tehetségesígeretes gyermek erős oldalának támogatása.
- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek fejlesztése.
- Az egész személyiség fejlesztésének támogatása.
- Elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.
- A pihenés és a relaxációs lehetőség biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A tehetséggondozó tevékenységet a gyermek ötödik évétől végzi.
- Biztosítja a speciális képességek fejlődését a játék/játékosság elsődlegességének hangsúlyozásával.
- A gyermekektől nem teljesítményt vár el, a cél új élmények szerzése.
- Folyamatosan segíti a kíváncsiság kielégítését, gazdagítását, erőltetés, presszionálás nélkül.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek szabadon döntsenek, részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkört teremt.
- Élményekben gazdag tevékenységeket kínál.
- Lehetőséget teremt a tehetségígeretes gyermekek számára óvodában és óvodán kívüli megmutatkozásra.
- A szülői tapasztalatokat, véleményeket figyelembe veszi.
- A szülőket tájékoztatja a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján.

Tehetséggondozó műhelyek működése:

- Az intézményben a tehetséggondozás, komplex tehetséggondozó tervek alapján történik. A tervezés és a megvalósítás a Gardneri területek, és a beválogatott gyermekek figyelembevételével történik.
- Éves szinten 16 tevékenységi tervet készítenek a tehetséggondozó óvodapedagógusok, amelyben az új témát feldolgozó tevékenységet egy ismétlő követ.

- A tehetséggondozó program reflexióval zárul, amelyben megjelennek az erősségek, a fejlesztendő területek, valamint azok a fotók, amelyek képi formában is reprezentálják az éves tehetséggondozó munkát.
- A tehetséggondozás folyamatában a szülőkkal való szoros együttműködés ugyanolyan fontos, mint más nevelési színtereken. Az információk megosztása, a szülők tájékoztatása elengedhetetlen eleme a tehetséggondozásnak.

XI. Egészségügyi okból kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek ellátása

A diabéteszrel élő gyermekek óvodai és iskolai helyzetét a nemzeti a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 62. § (1a)-(1e) pontja rögzíti.

„A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény vezetője a 14 évnél fiatalabb, 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor felügyelete alatt áll az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)-(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.”

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek speciális ellátását.

Az ellátás érdekében 1 fő óvodapedagógus vagy érettségivel rendelkező nevelés-oktatást segítő szakember rendelkezik DiabMentor tanúsítvánnyal. A tanúsítványt az

Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerzik meg. A képzés során elsajátítják a vércukorszint mérést és az inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik. A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet szerint igényelheti a diétás étrend biztosítását.

Az ellátás folyamata:

- Szülői kérelem benyújtása mellékelte szakorvosi javaslattal.
- Szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról.
- A gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével.
- Diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján.
- A gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint.
- Az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása.

- Az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása.
- Megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása.
- Kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel.

A gyermekek súlyos allergiás reakciójának (anafilaxia) kezelése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben foglaltak alapján a köznevelési intézménynek biztosítani kell a diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

A főigazgató köteles a jogviszony kezdetekor lenyilatkoztatni a szülőt, hogy gyermekének van-e súlyos allergiás betegsége. Ha igen, akkor a szülőt a törvényben meghatározott kötelezettségekről tájékoztatni köteles.

A szülő kötelezettsége, hogy a nevelési-oktatási intézménnyel óvodai jogviszonyban álló, fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről a beiratkozással egyidejűleg, vagy a diagnózis ismertté válását követően haladéktalanul tájékoztassa a nevelési-oktatási intézményt, továbbá köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszert leadja gyermeke óvodájában.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az a gyermek, akinek kezelése az Eütv. 89.§-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben az Nkt. 8.§ (2) bekezdése alapján nem tud részt venni. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek szülei kérhetik a gyermek felmentését az óvodakötelezettség alól. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek esetében az adott egészségügyi állapotból eredő sajátosságok és a tankötelezettséggel összefüggő alapvető jogok és kötelezettségek összhangba kell, hogy kerüljenek.

Minden ellátórendszeri tagot a gyermek megsegítésén dolgozó team-be kell sorolni.

Az együttműködés fő célja a gyermekek társadalmi reintegrációjának a biztosítása.

Ehhez elengedhetetlen a teljes betegút időszaka alatti pedagógiai ellátásuk megtervezése és nyomon követése.

Alapfeltétel a szülő és minden ellátó számára a pontos, tiszta és átlátható kommunikáció. A szülő kérésére és beleegyezésével minden tag köteles a tőle kért információkat megadni, és a gyermek érdekében együttműködni.

Az intézmény feladatai a tartósbeteg gyermekek esélyegyenlőségének, fejlesztésének, rehabilitációjának biztosítása érdekében:

A kórházi lét szakaszában:

- Kapcsolatfelvétel a családdal az igények, lehetőségek egyeztetése céljából.
- A kortársak és a nevelőtestület informálása.
- Esetgazda (a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus) kijelölése, aki az adott időszakra vonatkozó hetitervet, fejlesztési feladatokat, valamint az SNI gyermek esetében a gyógypedagógus által elkészített, az adott időszakra vonatkozó egyéni fejlesztési tervet a szülőnek írásban és/vagy online formában megküldi. A szülő kötelessége a megkapott oktatási anyagot a kórház pedagógusának átadni.
- A közösségben tartás megszervezése.

Az aktív kezelés ideje alatt, az aktív adaptációs otthonlét és az aktív kezelések lezárását követő otthon tartózkodás időszaka során:

- Az esetgazda az adott időszakra vonatkozó hetitervet, fejlesztési feladatokat valamint az SNI gyermek esetében a gyógypedagógus által elkészített, az adott időszakra vonatkozó egyéni fejlesztési tervet a szülőnek írásban és/vagy online formában megküldi.
- Lehetőség szerint családlátogatás, esetleg online kapcsolattartás.

Visszatérés az óvodába, utógondozás:

- A reintegráció és inklúzió előkészítése.
- Fokozatos visszatérés kidolgozása a nevelőtestület bevonásával.
- Kapcsolatfelvétel szakszolgálattal, szakértői bizottsággal.

XII. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek

A 2025-ben módosított Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység az iskolába készülő gyermekeknél kiemelt feladat, és a tanköteles korukat megelőző nevelési évben **naponta összesen legalább 45 percben** kell biztosítani. A tevékenységnek a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó differenciálást kell tartalmaznia.

Az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése

Az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése során az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek **életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségi szintjét, szükségleteit, érdeklődését és aktuális terhelhetőségét**. A tervezés kiterjed a tevékenységek tartalmára, időkeretére, módszereire, eszközeire, valamint a gyermekek eltérő fejlettségéhez igazodó differenciálásra.

A tervezett tanulási tevékenységek az iskola-előkészítő fejlesztés szerves részét képezik. A tervezés során kiemelt figyelmet fordítunk az **5–6–7 éves gyermekek közötti egyéni különbségekre**, a differenciált feladatadásra és az eltérő segítségnyújtásra. A közös tevékenységekben minden gyermek számára olyan feladatokat és tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítunk, amelyek saját fejlettségi szintjéhez igazodnak, és elősegítik az önmagához viszonyított fejlődését.

Az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése során a hangsúly nem az iskolai tananyag előrehozott tanításán, hanem a **testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődés, valamint az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek és készségek játékos, tevékenységbe ágyazott fejlesztésén** van. A tevékenységek megvalósítása során továbbra is érvényesül a játék elsődlegessége és az óvodás gyermek életkori sajátosságainak tiszteletben tartása.

Vegyes életkorú csoportjainkban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése során a közös tevékenységek mellett kiemelt szerepet kap a differenciált feladatadás. Az 5–6–7 éves gyermekek eltérő fejlettségi szintjéhez igazodva különböző nehézségű, eltérő segítségigényű és különböző munkaformákban megvalósuló feladatokat biztosítunk. A nagyobb gyermekek önállóságára, tapasztalataira és fejlettebb képességeire építünk, miközben a fiatalabb gyermekek számára is biztosítjuk a saját fejlődési ütemüknek megfelelő

tapasztalatszerzést. A tervezés alapja a gyermekek folyamatos megfigyelése és fejlődésük nyomon követése, amely lehetővé teszi a pedagógiai célok és feladatok szükség szerinti módosítását.

Az iskola-előkészítő fejlesztésbe beleértjük azokat a tervezett óvodai tanulási tevékenységeket is, amelyek során a gyermekek az iskolakezdéshez szükséges képességeit fejlesztjük. Ezek tervezésénél figyelembe vesszük, hogy az 5–6–7 éves gyermekek fejlettsége eltérő, ezért a feladatokat differenciáljuk.

XIII. Legitimációs záradék

Az üllési Csigabiga Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját a nevelőtestület bevonásával a készítette:

.....

Husztáné Rózsa Krisztina
Főigazgató

Az intézmény Pedagógia Programja 2026. szeptember 01. napjától lép hatályba és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

.....

Bozsóné Tóth Zsanett
a nevelőtestület nevében

.....

Nagy Attila Gyula
a fenntartó nevében

